

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Έκθεση του Ευρωσυστήματος σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση για το ψηφιακό ευρώ

Απρίλιος 2021

Περιεχόμενα

Περίληψη	2
Δημόσια διαβούλευση της ΕΚΤ για το ψηφιακό ευρώ	2
Γενική παρουσίαση των συμμετεχόντων	2
Πιθανά χαρακτηριστικά του ψηφιακού ευρώ	3
Παροχή υπηρεσιών πληρωμών σε ψηφιακό ευρώ	3
Τεχνικές λύσεις	4
Εργαλεία για την αποφυγή μακροοικονομικών συνεπειών	4
Διεθνείς πληρωμές	5
Εισαγωγή	6
1 Γενική παρουσίαση των συμμετεχόντων	7
Σημειώσεις σχετικά με την ανάλυση	9
2 Ερωτήσεις σχετικά με την προοπτική του χρήστη	10
Προτιμώμενα χαρακτηριστικά του ψηφιακού ευρώ	10
3 Ερωτήματα σχετικά με την προοπτική των επαγγελματιών από τους τομείς των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, των πληρωμών και της τεχνολογίας	19
Παροχή υπηρεσιών πληρωμών σε ψηφιακό ευρώ	19
Τεχνικές λύσεις	26
Περιορισμός της χρήσης του ψηφιακού ευρώ ως επένδυσης	28
Διεθνείς πληρωμές	30
Συμβολή στη μελλοντική ανάπτυξη και εισαγωγή του ψηφιακού ευρώ	31
4 Συμπέρασμα	33
Προσάρτημα	35
Σημείωση σχετικά με τη μεθοδολογία	35
Τάσεις που παρατηρήθηκαν	35
Πρόσθετα γραφήματα	38
Κείμενο της δημόσιας διαβούλευσης	41

Περίληψη

Δημόσια διαβούλευση της ΕΚΤ για το ψηφιακό ευρώ

Στις 2 Οκτωβρίου 2020 το Ευρωσύστημα δημοσίευσε την έκθεσή του για το ψηφιακό ευρώ. Η έκθεση αποτέλεσε τη βάση για την ευρύτερη αναζήτηση απόψεων σχετικά με τα οφέλη και τις προκλήσεις που παρουσιάζει η εισαγωγή ψηφιακού ευρώ και σχετικά με την πιθανή σχεδιάσή του.

Την έκθεση ακολούθησε η «Δημόσια διαβούλευση για το ψηφιακό ευρώ», η οποία ξεκίνησε στις 12 Οκτωβρίου 2020 και διήρκεσε μέχρι τις 12 Ιανουαρίου 2021.

Η διαβούλευση περιλάμβανε 18 ερωτήσεις με στόχο τη συλλογή απόψεων τόσο πολιτών όσο και επαγγελματιών. Το πρώτο μέρος απευθυνόταν κυρίως στους πολίτες ως χρήστες, ενώ το δεύτερο στόχευε πρωτίστως στους επαγγελματίες από τους τομείς των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, των πληρωμών και της τεχνολογίας με συγκεκριμένες γνώσεις σχετικά με τις οικονομικές, ρυθμιστικές και τεχνολογικές πτυχές των πληρωμών (λιανικής). Ωστόσο, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να υποβάλουν σχόλια σχετικά με το σύνολο των ερωτήσεων.

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει τα αποτελέσματα των αναλύσεων των 8.221 απαντήσεων που υπέβαλαν οι συμμετέχοντες στη δημόσια διαβούλευση.

Θα αποτελέσει σημαντική συνεισφορά στην απόφαση την οποία πρόκειται να λάβει το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ στα μέσα του 2021 σχετικά με το εάν θα ξεκινήσει επίσημη φάση έρευνας ενόψει μιας πιθανής εισαγωγής ψηφιακού ευρώ.

Γενική παρουσίαση των συμμετεχόντων

Το 94% των συμμετεχόντων αυτοπροσδιορίζονται ως πολίτες και το 6% ως επαγγελματίες. Το δείγμα των συμμετεχόντων χαρακτηρίζεται από μεροληψία από την άποψη του φύλου, του κλάδου και της χώρας διαμονής.

Οι άνδρες αντιπροσωπεύουν το 87% των συμμετεχόντων πολιτών. Το ένα τρίτο των επαγγελματιών αυτοπροσδιορίζονται ως εταιρείες τεχνολογίας. Οι περισσότερες συνεισφορές προέρχονται από τρεις χώρες: 47% από τη Γερμανία, 15% από την Ιταλία και 11% από τη Γαλλία. Πέντε άλλες ευρωπαϊκές χώρες έδωσαν το 1-5% των απαντήσεων, ενώ οι υπόλοιπες αντιπροσωπεύουν λιγότερο από 1% η καθεμία.

Κατά την ανάγνωση αυτής της έκθεσης θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι αυτά τα δημογραφικά στοιχεία που χαρακτηρίζονται από μεροληψία δεν αντιπροσωπεύουν τον πληθυσμό της ζώνης του ευρώ. Ωστόσο, οι απαντήσεις τόσο των πολιτών όσο και των επαγγελματιών αποτελούν πολύτιμη συμβολή στη συζήτηση που διεξάγεται στο Ευρωσύστημα σχετικά με το ψηφιακό ευρώ.

Πιθανά χαρακτηριστικά του ψηφιακού ευρώ

Η προστασία της ιδιωτικής ζωής θεωρείται το σημαντικότερο χαρακτηριστικό του ψηφιακού ευρώ τόσο από τους πολίτες όσο και από τους επαγγελματίες που συμμετέχουν στη διαβούλευση, ιδίως εμπόρους και άλλες εταιρείες (συχνά αυτοαπασχολούμενους επαγγελματίες).

Όταν κλήθηκαν να προσδιορίσουν από το σύνολο των πιθανών επιλογών τις πλέον προτιμώμενες, οι πολίτες που συμμετείχαν στη διαβούλευση επέλεξαν με συνέπεια την προστασία της ιδιωτικής ζωής, την ασφάλεια, τη δυνατότητα χρήσης σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ, την απουσία πρόσθετου κόστους και τη δυνατότητα χρήσης εκτός σύνδεσης.

Όταν κλήθηκαν να επιλέξουν συγκεκριμένα μεταξύ ενός ψηφιακού ευρώ με δυνατότητα χρήσης εκτός σύνδεσης και έμφαση στην προστασία της ιδιωτικής ζωής, ενός διαδικτυακού ευρώ με καινοτόμα χαρακτηριστικά και πρόσθετες υπηρεσίες, καθώς και ενός συνδυασμού των δύο, οι πολίτες γενικά προτίμησαν μια λύση εκτός σύνδεσης με έμφαση στην προστασία της ιδιωτικής ζωής, ενώ οι επαγγελματίες θεώρησαν ότι μια υβριδική προσέγγιση θα ήταν πιο ελκυστική.

Όσον αφορά τις κύριες προκλήσεις που συνδέονται με το ψηφιακό ευρώ, οι πολίτες ανέφεραν εκείνες που σχετίζονται με την προστασία της ιδιωτικής ζωής και, ιδίως σε σχέση με την προσβασιμότητα, την απλότητα στη χρήση του ως μέσου πληρωμής. Οι επαγγελματίες ανέφεραν παρόμοιες προκλήσεις, καθώς και πρόσθετες προκλήσεις που σχετίζονται με την κακή σύνδεση στο διαδίκτυο σε ορισμένες περιοχές.

Παροχή υπηρεσιών πληρωμών σε ψηφιακό ευρώ

Τόσο οι πολίτες όσο και οι επαγγελματίες του δείγματος συμφωνούν γενικά ότι το ψηφιακό ευρώ θα πρέπει να ενσωματωθεί σε υπάρχουσες τραπεζικές λύσεις και λύσεις πληρωμών. Όλοι οι τύποι συμμετεχόντων στη διαβούλευση προκρίνουν την αδειοδότηση και την επίβλεψη των ενδιάμεσων φορέων, ούτως ώστε να διασφαλιστεί ότι οι υπηρεσίες σε ψηφιακό ευρώ περιλαμβάνουν την κατάλληλη προστασία των χρηστών, ιδίως όσον αφορά την πιθανή καταχρηστική εκμετάλλευση των δεδομένων και τις ανησυχίες σχετικά με την ασφάλεια των υπηρεσιών που σχετίζονται με το ψηφιακό ευρώ.

Πέρα από την προσοχή στην προστασία της ιδιωτικής ζωής, τόσο οι πολίτες όσο και οι επαγγελματίες στηρίζουν τις απαιτήσεις για την αποφυγή παράνομων δραστηριοτήτων και λιγότεροι από έναν στους δέκα πολίτες τάσσονται υπέρ της ανωνυμίας. Αν και πολλοί προτείνουν ότι θα πρέπει να διευκολύνεται μια κάποια ταυτοποίηση των χρηστών, ο εμπιστευτικός χαρακτήρας των στοιχείων πληρωμών θεωρείται το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό και κυμαίνεται από την πλήρη προστασία του εμπιστευτικού χαρακτήρα των συναλλαγών έως την πιθανότητα η εν λόγω προστασία να αφορά μόνο τις συναλλαγές μικρής αξίας και χαμηλού κινδύνου.

Οι περισσότεροι πολίτες και επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση πιστεύουν ότι οι πληρωμές σε ψηφιακό ευρώ θα πρέπει να ενσωματωθούν σε

υπάρχουσες λύσεις πληρωμών ή προϊόντα και ότι θα πρέπει να παρέχονται πρόσθετες υπηρεσίες πέραν των βασικών πληρωμών σε ψηφιακό ευρώ, με τη δυνατότητα προγραμματισμού να είναι η πιο δημοφιλής επιλογή. Προτείνουν σειρά λύσεων για την πρόληψη της παραχάραξης και των τεχνικών σφαλμάτων, καθώς και για να διασφαλιστεί ότι η ποσότητα ψηφιακού ευρώ σε κυκλοφορία είναι ίση με εκείνη που εκδίδει η κεντρική τράπεζα, συμπεριλαμβανομένης της τεχνολογίας blockchain, της κρυπτογραφίας και του λογισμικού ή υλικού με άδεια χρήσης.

Τεχνικές λύσεις

Σύμφωνα με το ένα τέταρτο των πολιτών που συμμετείχαν στη διαβούλευση, οι λύσεις υλικού τελικού χρήστη που περιλαμβάνουν (έξυπνες) κάρτες ή ένα ασφαλές στοιχείο σε συσκευές όπως τα έξυπνα τηλέφωνα είναι η καλύτερη τεχνική επιλογή για την επίτευξη χαρακτηριστικών που είναι παρόμοια με εκείνα των μετρητών. Από τους επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση, το ένα τρίτο θεωρεί ότι οι λύσεις τελικού χρήστη (δηλ. λύσεις λογισμικού όπως πορτοφόλια και εφαρμογές ή/και λύσεις υλικού όπως κάρτες, ένα ασφαλές στοιχείο σε μια συσκευή και μια ειδική αποθήκευση ή συσκευή) είναι ο καλύτερος τρόπος για την υποστήριξη χαρακτηριστικών που είναι παρόμοια με των μετρητών. Ένα άλλο τρίτο των επαγγελματιών προτιμούν έναν συνδυασμό λύσεων τελικού χρήστη και υποδομής παρασκήνιου, ενώ πολλοί αναφέρθηκαν σε αποκεντρωμένες υποδομές.

Πολλοί συμμετέχοντες πιστεύουν ότι όλες οι διαθέσιμες λύσεις υλικού και λογισμικού για ηλεκτρονικές πληρωμές θα μπορούσαν να προσαρμοστούν για ένα ψηφιακό ευρώ, υπό την προϋπόθεση ότι το επίπεδο προστασίας τους είναι επαρκές για να υποστηρίξει την εμπιστοσύνη στην ασφάλεια ως βασικό χαρακτηριστικό του ψηφιακού ευρώ.

Εργαλεία για την αποφυγή μακροοικονομικών συνεπειών

Σχεδόν οι μισοί από τους πολίτες που συμμετείχαν στη διαβούλευση αναφέρουν την ανάγκη ορίων διακράτησης, τοκισμού με κλιμακούμενο επιτόκιο ή συνδυασμού των δύο, για τη διαχείριση της ποσότητας ψηφιακού ευρώ σε κυκλοφορία. Ένα παρόμοιο ποσοστό των συμμετεχόντων επαγγελματιών συμφωνεί. Ο τοκισμός με κλιμακούμενο επιτόκιο είναι ιδιαίτερα δημοφιλής στην ερευνητική κοινότητα, ενώ τα όρια διακράτησης προκρίνονται από τα πιστωτικά ιδρύματα. Ταυτόχρονα, περίπου το ένα τρίτο των συμμετεχόντων πολιτών και επαγγελματιών που ταξινομούνται ως έμποροι απορρίπτουν κάθε εργαλείο που αποσκοπεί στην αποφυγή της κυκλοφορίας υπερβολικών ποσοτήτων ψηφιακού ευρώ ως μορφής επένδυσης χωρίς κινδύνους.

Για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο ο τοκισμός με κλιμακούμενο επιτόκιο να έχει αρνητικές επιπτώσεις στη χρησιμότητα του ψηφιακού ευρώ, τόσο οι πολίτες όσο και οι επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση δηλώνουν ότι το όριο ή η πρώτη κλίμακα θα πρέπει να επαρκούν για τις ανάγκες πληρωμών λιανικής. Πέρα από την καθυστέρηση στον διακανονισμό των συναλλαγών, ελάχιστοι συμμετέχοντες προτείνουν κάποια συγκεκριμένη λύση για να καταστεί η κλιμάκωση συμβατή με τη

χρήση εκτός σύνδεσης. Σε περίπτωση επιβολής ορίων διακράτησης, οι συμμετέχοντες συμφωνούν ότι ο καλύτερος τρόπος για να επιτρέπονται οι εισερχόμενες πληρωμές άνω του ορίου αυτού είναι η αυτόματη μεταφορά του πλεονάζοντος ποσού ψηφιακού ευρώ σε λογαριασμό που τηρείται σε ιδιωτικό ίδρυμα.

Διεθνείς πληρωμές

Όσον αφορά τις διασυνοριακές πληρωμές, οι πολίτες που συμμετείχαν στη διαβούλευση εκτιμούν την ταχύτητα των διασυνοριακών πληρωμών (αναφέροντας ότι οι άμεσες πληρωμές θα πρέπει να είναι εφικτές), το κόστος και τη διαφάνεια των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Τουλάχιστον το ένα τρίτο αναφέρθηκε σε μία από αυτές τις τρεις πτυχές.

Η μεγάλη πλειονότητα των συμμετεχόντων πολιτών θεωρεί ότι η χρήση του ψηφιακού ευρώ εκτός της ζώνης του ευρώ δεν θα πρέπει να περιορίζεται, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχουν εγγυήσεις ως προς την ασφάλεια. Με την άποψη αυτή συμφωνούν και οι περισσότεροι επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση. Παρ' όλα αυτά, ένας στους δέκα πολίτες θεωρεί ότι θα μπορούσε να χρησιμοποιείται διασυνοριακά, αλλά με όρια.

Επιπλέον, σε ό,τι αφορά τις διασυνοριακές πληρωμές, οι επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση επικεντρώνονται κυρίως στο ζήτημα της διαλειτουργικότητας (περίπου το ένα τρίτο των συμμετεχόντων) και στον ρόλο των ενδιάμεσων φορέων (το ένα πέμπτο των ερωτηθέντων) είτε ως φορέων διακανονισμού είτε, σε μικρότερο βαθμό, ως σημείου εισόδου.

Εισαγωγή

Η ΕΚΤ ξεκίνησε τη «Δημόσια διαβούλευση για το ψηφιακό ευρώ» στις 12 Οκτωβρίου 2020. Σκοπός της ήταν να δεχθεί σχόλια από την ευρύτερη κοινωνία σχετικά με τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της έκδοσης ψηφιακού ευρώ και, σε περίπτωση έκδοσης ψηφιακού ευρώ, σχετικά με τη σχεδίασή του. Η δημόσια διαβούλευση περιλάμβανε δύο ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών και 16 ανοιχτές ερωτήσεις, οι οποίες χωρίζονται σε δύο μέρη ανάλογα με το κοινό στο οποίο απευθύνονται κυρίως: (i) το ευρύ κοινό ως χρήστες (αποκαλούμενο στο εξής «πολίτες») και (ii) εμπειρογνώμονες από τον χρηματοπιστωτικό κλάδο, εταιρείες τεχνολογίας και την πανεπιστημιακή κοινότητα (αποκαλούμενοι στο εξής «επαγγελματίες»). Ωστόσο, για να συλλεγεί όσο το δυνατόν πλουσιότερο σύνολο διαφορετικών απόψεων, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να μοιραστούν τις απόψεις τους για όλες τις ερωτήσεις.

Η δημόσια διαβούλευση ολοκληρώθηκε στις 12 Ιανουαρίου 2021. Στο παρόν έγγραφο αναλύονται οι απαντήσεις που υποβλήθηκαν από τους 8.221 συμμετέχοντες. Για την ανάλυση χρησιμοποιήθηκαν μη αυτόματες αξιολογήσεις και αυτοματοποιημένα εργαλεία όπως η εξόρυξη κειμένου (text mining) και η επεξεργασία φυσικής γλώσσας (natural language processing). Οι μεθοδολογικές λεπτομέρειες περιγράφονται στο Προσάρτημα.

Η δημόσια διαβούλευση ήταν ανοικτή σε όλους. Η επισκόπηση των συμμετεχόντων στην Ενότητα 2 δείχνει ότι δεν αποτελούν αντιπροσωπευτικό δείγμα του ευρωπαϊκού πληθυσμού, πράγμα που σημαίνει ότι οι απαντήσεις τους δεν μπορούν να ερμηνευθούν ως η επικρατούσα άποψη του ευρωπαϊκού πληθυσμού. Ωστόσο, το εύρος και το βάθος των απαντήσεων παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τις συνεχιζόμενες εργασίες του Ευρωσυστήματος για το ψηφιακό ευρώ. Αυτές οι πληροφορίες χωρίζονται σε έξι θεματικούς τομείς: χαρακτηριστικά και προκλήσεις του ψηφιακού ευρώ, παροχή υπηρεσιών σε ψηφιακό ευρώ, περιορισμός της χρήσης του ψηφιακού ευρώ ως επένδυσης, τεχνολογικές λύσεις, διεθνείς πληρωμές και εξωτερική συμβολή στο ψηφιακό ευρώ.

Το Ευρωσύστημα θα εξετάσει αυτές τις πληροφορίες όταν στα μέσα του 2021 θα αποφασίσει σχετικά με την πιθανή δρομολόγηση ενός έργου για το ψηφιακό ευρώ, καθώς και σε κάθε ενδεχόμενη σχετική εργασία για τη σχεδίαση και τη μελλοντική έκδοση ψηφιακού ευρώ.

1 Γενική παρουσίαση των συμμετεχόντων

Συνολικά, η ηλικιακή κατανομή των πολιτών που υπέβαλαν απαντήσεις σχηματίζει καμπύλη σε σχήμα καμπάνας, με κορύφωση στο εύρος των 35-54 ετών. Ωστόσο, πάνω από το 34% των συμμετεχόντων ηλικίας κάτω των 35 ετών και περισσότερο από το 24% των συμμετεχόντων ηλικίας άνω των 55 ετών μοιράστηκαν τις απόψεις τους (βλέπε Διάγραμμα 1).

Η ομάδα με βάση την ηλικία και το φύλο με τον μεγαλύτερο αριθμό απαντήσεων αποτελείται από άνδρες ηλικίας μεταξύ 35 και 54 ετών, που αντιπροσωπεύουν το 37% των συνολικών απαντήσεων. Η εκπροσώπηση των φύλων δεν είναι ισορροπημένη, καθώς το 87% των συμμετεχόντων είναι άνδρες (11% γυναίκες, 1% μη δυαδικοί).¹

Σύμφωνα με τη σύσταση και τις βέλτιστες πρακτικές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,² σε αυτήν την παρουσίαση, αντί να εφαρμόζεται στάθμιση, παρέχεται ανάλυση κατά κοινωνικοδημογραφική ομάδα, όπως το φύλο, η εθνικότητα, η ηλικία και ο κλάδος.

Όσον αφορά τις χώρες καταγωγής των συμμετεχόντων, η Γερμανία από μόνη της αντιπροσωπεύει σχεδόν το ήμισυ (47%) του συνολικού δείγματος (βλέπε Διάγραμμα 2). Ακολουθούν από κάποια απόσταση η Ιταλία και η Γαλλία, με ποσοστά 15% και 11% αντίστοιχα. Πέντε ακόμη χώρες παρέχουν από 1-5% των απαντήσεων, ενώ όλες οι άλλες χώρες αντιπροσωπεύουν λιγότερο από 1%.

Αυτή η μεροληψία ξεπερνά το μέγεθος του πληθυσμού, καθώς το ποσοστό ανταπόκρισης ανά 100.000 κατοίκους διαφέρει σημαντικά στη ζώνη του ευρώ, με τη Γερμανία στο ένα άκρο (4,6) και την Ισπανία στο άλλο (0,4) (βλέπε Διάγραμμα A.2 στο Προσάρτημα). Το ευρύ χάσμα μεταξύ των χωρών επιδεινώνει το ζήτημα της μη αντιπροσωπευτικότητας και καθιστά αδύνατη την εξαγωγή συμπερασμάτων που ισχύουν για μεμονωμένες χώρες, ιδίως όταν υπάρχουν λίγες απαντήσεις.

¹ Τα στοιχεία αυτά αφορούν τους συμμετέχοντες που δήλωσαν τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά. Περίπου το 2% του δείγματος δεν αποκάλυψε το φύλο του και το 1,7% δεν αποκάλυψε την ηλικιακή του κατηγορία.

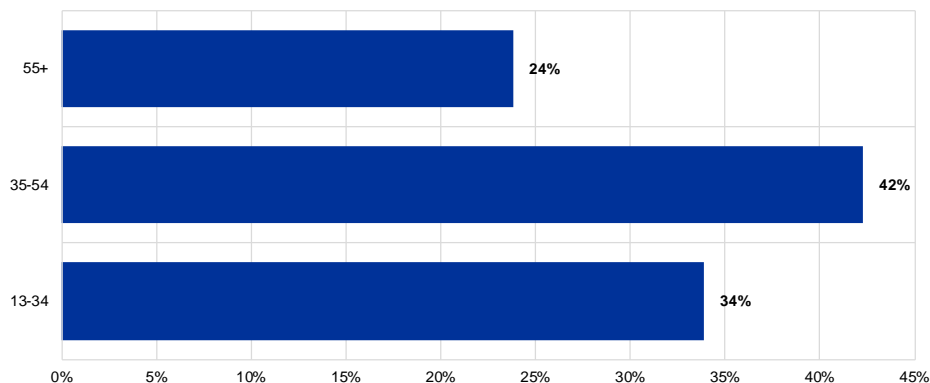
² Βλ. την εργαλειοθήκη για τη βελτίωση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, [TOOL #54](#), «Διεξαγωγή δραστηριοτήτων διαβούλευσης και ανάλυσης δεδομένων».

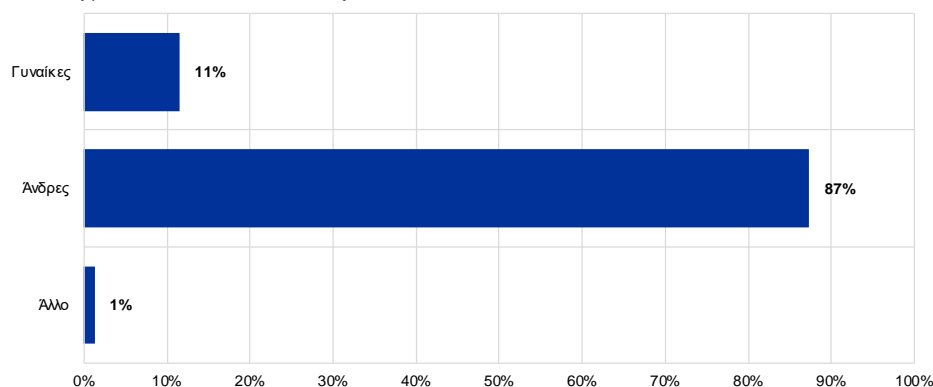
Διάγραμμα 1

Ποσοστό των συμμετεχόντων πολιτών ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα

α) Ποσοστό των πολιτών ανά ηλικιακή ομάδα

β) Ποσοστό των πολιτών ανά φύλο

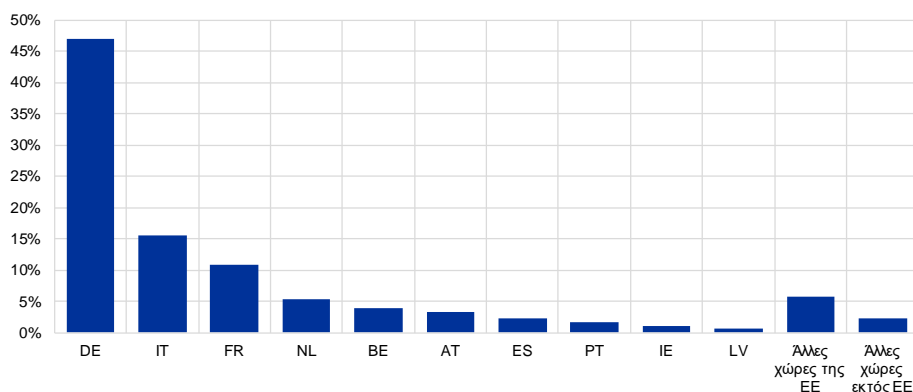

Σημειώσεις: Δεν περιλαμβάνονται στοιχεία για τους συμμετέχοντες που δεν αποκάλυψαν την ηλικία και το φύλο τους. Τα ποσοστά που εμφανίζονται έχουν στρογγυλοποιηθεί στον πλησιέστερο ακέραιο αριθμό.

Διάγραμμα 2

Ποσοστό των συμμετεχόντων

(επικέντρωση στις δέκα πλέον εκπροσωπούμενες χώρες)

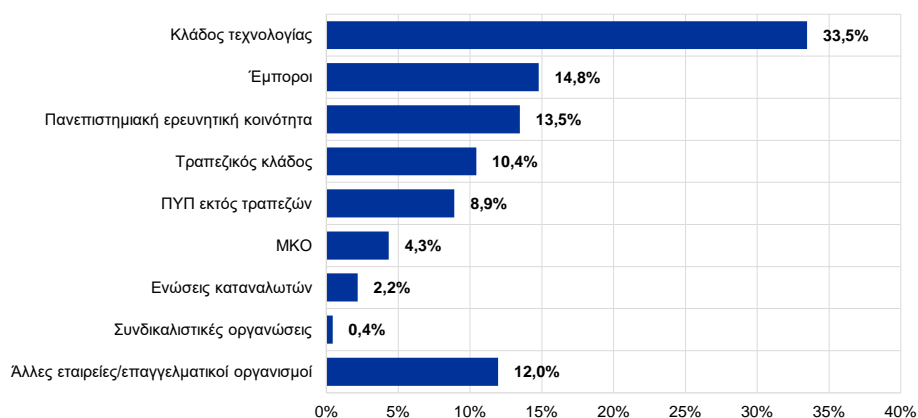
Σημείωση: Η κατηγορία «Άλλες χώρες εκτός ΕΕ» περιλαμβάνει όλες τις μη καθορισμένες χώρες εκτός της ΕΕ.

Οι 7.761 πολίτες που συμμετείχαν στη διαβούλευση αντιπροσωπεύουν το 94% του συνόλου των συμμετεχόντων και έδωσαν 57.818 απαντήσεις (κατά μέσο όρο 3,212

ανά ερώτηση³). Οι ομάδες των επαγγελματιών περιλαμβάνουν 460 συμμετέχοντες,⁴ με τον τεχνολογικό κλάδο να έχει τη μεγαλύτερη εκπροσώπηση (το ένα τρίτο των επαγγελματιών που συμμετείχαν στη διαβούλευση). Ακολουθούν οι έμποροι, η πανεπιστημιακή ερευνητική κοινότητα, ο τραπεζικός κλάδος, άλλοι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών⁵, μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), ενώσεις καταναλωτών και συνδικαλιστικές οργανώσεις (λιγότερο από 1%) (βλ. Διάγραμμα 3).⁶

Διάγραμμα 3

Ποσοστό των συμμετεχόντων ανά τομέα

Σημειώσεις σχετικά με την ανάλυση

Οι συμμετέχοντες μπορούσαν να απαντήσουν σε όλες ή σε μερικές μόνο ερωτήσεις. Ο αριθμός των κενών απαντήσεων αυξάνει όσο προχωρούν οι ερωτήσεις.⁷ Με άλλα λόγια, το μέγεθος του δείγματος ποικίλλει ανάλογα με τις ερωτήσεις για τις οποίες δίνονται απαντήσεις. Επιπλέον, ορισμένες απαντήσεις ήταν είτε εκτός θέματος είτε δεν εξέφραζαν γνώμη. Για τον λόγο αυτό, τα ποσοστά που αναφέρονται στην ανάλυση κάθε ερώτησης αφορούν πάντα το ποσοστό του συνόλου των συμμετεχόντων που απάντησαν έγκυρα στη συγκεκριμένη ερώτηση. Για λεπτομέρειες σχετικά με τις τάσεις των απαντήσεων, καθώς και για το ποσοστό των απαντήσεων «εκτός θέματος», μπορείτε να ανατρέξετε στο Προσάρτημα.

³ Για λεπτομέρειες σχετικά με τις τάσεις των απαντήσεων μπορείτε να ανατρέξετε στο Προσάρτημα.

⁴ Οι επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση επίσης περιλαμβάνουν επαγγελματικές ενώσεις, οι απαντήσεις των οποίων μπορεί να εκφράζουν την άποψη διαφόρων συμμετεχόντων. Αυτό επηρεάζει επίσης το ποσοστό των επαγγελματιών ανά τομέα, όπου το ποσοστό κάθε κατηγορίας δεν μπορεί να αντικατοπτρίζει τον πραγματικό αριθμό των επαγγελματιών πίσω από κάθε ένωση.

⁵ Οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών εκτός των τραπεζών περιλαμβάνουν ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος, ιδρύματα πληρωμών, παρόχους υπηρεσιών εκκίνησης πληρωμών και παρόχους υπηρεσιών πληροφοριών λογαριασμών.

⁶ Το 12% των συμμετεχόντων δεν ήταν δυνατόν να κατανεμηθούν σε καμία από αυτές τις κατηγορίες.

⁷ Πέρα από την πιθανότητα κόπωσης των συμμετεχόντων καθώς προχωρούσαν με τη διαβούλευση, είναι επίσης πιθανό ο αριθμός των κενών απαντήσεων να αυξήθηκε επειδή το δεύτερο μέρος περιλάμβανε περισσότερες τεχνικές ερωτήσεις με κύριο στόχο να αποτυπωθεί η προοπτική των επαγγελματιών.

2 Ερωτήσεις σχετικά με την προοπτική του χρήστη

Θέλουμε να μάθουμε πώς θα χρησιμοποιούσατε το ψηφιακό ευρώ στη ζώνη του ευρώ. Θέλουμε επίσης να κατανοήσουμε τους τρόπους με τους οποίους το ψηφιακό ευρώ θα μπορούσε να συμπληρώσει τις υφιστάμενες μεθόδους πληρωμής που χρησιμοποιείτε. Οι απαντήσεις θα μας βοηθήσουν να σχεδιάσουμε ένα ψηφιακό ευρώ που θα καλύπτει τις ανάγκες ενός ευρύτερου συνόλου χρηστών.

Προτιμώμενα χαρακτηριστικά του ψηφιακού ευρώ

Το ψηφιακό ευρώ θα πρέπει πρωτίστως να εξυπηρετεί τις ανάγκες της κοινωνίας, παρέχοντας χαρακτηριστικά και υπηρεσίες που διασφαλίζουν ότι οι χρήστες του μπορούν να επωφεληθούν από έναν πρόσθετο τρόπο βελτίωσης του τρέχοντος τοπίου πληρωμών. Για να κατανοηθεί ποια συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του ψηφιακού ευρώ θα πρέπει να θεωρούνται πιο σημαντικά για την ικανοποίηση των αναγκών των μελλοντικών χρηστών και για να γίνουν γνωστές οι σχετικές προτιμήσεις των πολιτών, εισήχθη μια απλή ερώτηση πολλαπλής επιλογής (με ένα πεδίο για την προσθήκη σχολίων).

Πώς θα κατατάσσατε, με σειρά σημασίας, τα χαρακτηριστικά που θα πρέπει να έχει το ψηφιακό ευρώ;

1. Θέλω να μπορώ να το χρησιμοποιώ σε όλη τη ζώνη του ευρώ.
2. Θέλω οι πληρωμές μου να παραμένουν ιδιωτική υπόθεση.
3. Θέλω να μπορώ να το χρησιμοποιώ με το έξυπνο τηλέφωνό μου και σε τερματικά πληρωμής.
4. Θέλω να μπορώ να πληρώνω ακόμα και αν δεν έχω σύνδεση στο διαδίκτυο ή σύνδεση ηλεκτρικού ρεύματος.
5. Θέλω να είναι εύκολο στη χρήση.
6. Θέλω να χρησιμοποιώ το ψηφιακό ευρώ χωρίς να πρέπει να καταβάλλω πρόσθετο κόστος.
7. Θέλω να έχει τη μορφή συγκεκριμένης υλικής συσκευής.
8. Θέλω να είναι ένα ασφαλές μέσο πληρωμής.
9. Θέλω οι συναλλαγές μου να ολοκληρώνονται αμέσως.

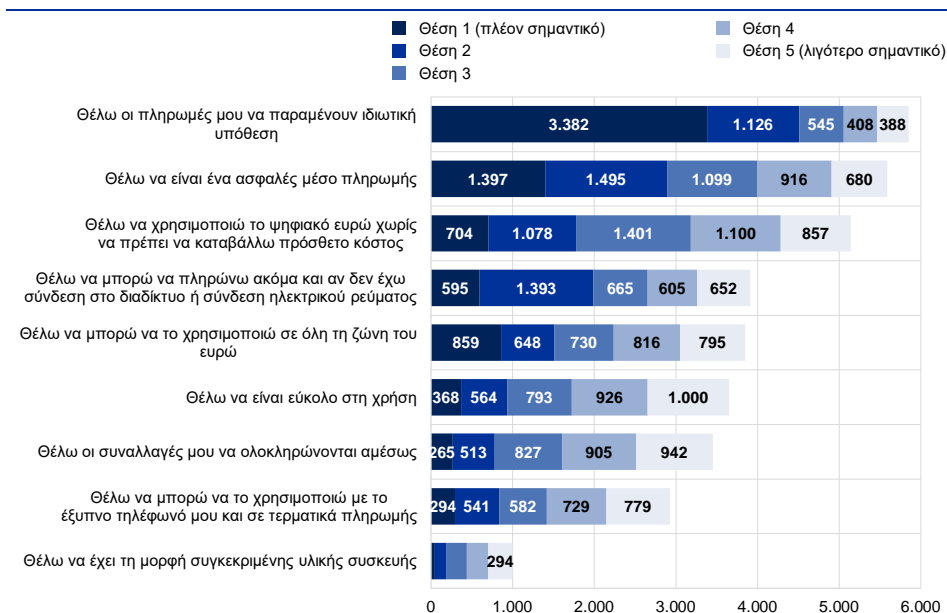
Έχετε περαιτέρω σχόλια σχετικά με τη σειρά κατάταξης που επιλέξατε παραπάνω;

Αυτό που οι συμμετέχοντες θέλουν περισσότερο από το ψηφιακό ευρώ είναι η προστασία της ιδιωτικής ζωής (43%), η ασφάλεια (18%), η δυνατότητα χρήσης σε όλη τη ζώνη του ευρώ (11%), η απουσία πρόσθετων δαπανών (9%) και η χρήση εκτός σύνδεσης (8%).

Αν εξετάσουμε την προτίμηση για ορισμένα χαρακτηριστικά του ψηφιακού ευρώ με βάση τις πέντε κορυφαίες θέσεις (βλ. Διάγραμμα 4), μετά την προστασία της ιδιωτικής ζωής ακολουθούν η ασφάλεια, η απουσία πρόσθετων δαπανών, η χρήση εκτός σύνδεσης και η δυνατότητα χρήσης σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Η ευκολία χρήσης, η ταχύτητα διακανονισμού, η ενσωμάτωση στις τρέχουσες συσκευές/τερματικά και η διαθεσιμότητα ειδικής συσκευής εμφανίζονται λιγότερο συχνά μεταξύ των χαρακτηριστικών που καταλαμβάνουν τις πέντε κορυφαίες θέσεις και βρίσκονται στις τελευταίες θέσεις αυτής της κατάταξης.

Διάγραμμα 4

Προτίμηση για ορισμένα χαρακτηριστικά του ψηφιακού ευρώ με βάση τις πέντε κορυφαίες θέσεις

Σημείωση: Αριθμός συμμετεχόντων που δεν εμφανίζονται για την επιλογή «Θέλω να λάβει τη μορφή ειδικής υλικής συσκευής»: θέση 1 (47), θέση 2 (139), θέση 3 (254), θέση 4 (263).

Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες στη δημόσια διαβούλευση, η προστασία της ιδιωτικής ζωής αναδεικνύεται ως το βασικό χαρακτηριστικό που θα πρέπει να προσφέρει το ψηφιακό ευρώ. Αυτό επιβεβαιώνεται τόσο έμμεσα –από την παρουσία σχολίων σχετικά με τη σημασία της προστασίας της ιδιωτικής ζωής στις απαντήσεις στις περισσότερες ερωτήσεις– όσο και άμεσα –από την επιλογή που έκαναν οι δύο στους πέντε συμμετέχοντες πολίτες να κατατάξουν την προστασία της ιδιωτικής ζωής μεταξύ των εννέα χαρακτηριστικών που προτείνονται στην ερώτηση.⁸ Από τους πολίτες που απάντησαν σε αυτήν την ερώτηση, την υψηλότερη έμφαση στην προστασία της ιδιωτικής ζωής δίνουν οι συμμετέχοντες στη διαβούλευση που δεν

⁸ Όλα τα ποσοστά αναφέρονται στον συνολικό αριθμό των συμμετεχόντων που έδωσαν προτεραιότητα σε τουλάχιστον ένα από τα χαρακτηριστικά.

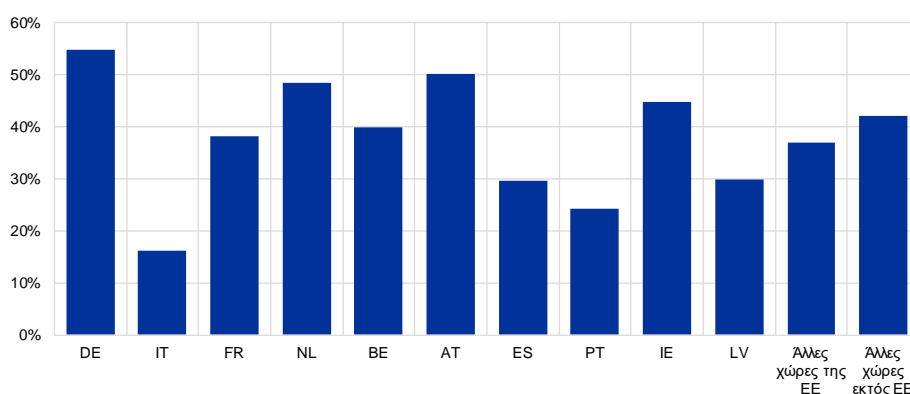
αυτοπροσδιορίζονται ως άνδρες ή γυναίκες και ακολουθούν οι γυναίκες και οι άνδρες συμμετέχοντες. Η προτίμηση για την προστασία της ιδιωτικής ζωής είναι επίσης υψηλή μεταξύ των πολιτών όλων των ηλικιών, αλλά αυξάνεται ελαφρώς με την ηλικία: το 39% των συμμετεχόντων κάτω των 35 ετών, το 45% των συμμετεχόντων μεταξύ 35 και 55 ετών και το 46% των συμμετεχόντων ηλικίας 55 ετών και άνω δίνουν τη μεγαλύτερη έμφαση στην προστασία της ιδιωτικής ζωής. Το Διάγραμμα 5 δείχνει ότι, από τις χώρες που εκπροσωπούνται περισσότερο από το δείγμα, η Ιταλία και η Πορτογαλία είναι οι μόνες στις οποίες λιγότερο από το ένα τέταρτο των συμμετεχόντων πολιτών αναφέρουν την προστασία της ιδιωτικής ζωής ως το σημαντικότερο χαρακτηριστικό.

Οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες πολίτες άδραξαν την ευκαιρία να εμβαθύνουν περαιτέρω στην επιλογή των χαρακτηριστικών. Περίπου το ένα τρίτο από αυτούς μιλούν για τα επίπεδα της εμπιστευτικότητας και της προστασίας της ιδιωτικής ζωής (βλ. περισσότερες λεπτομέρειες στην σχετική ερώτηση στη σελίδα 14). Όταν σχολιάζουν τα τέλη και τις υπηρεσίες, ένας στους δέκα συμμετέχοντες πολίτες δηλώνουν ότι οι υπηρεσίες σε ψηφιακό ευρώ θα πρέπει να παρέχονται στον τελικό χρήστη δωρεάν και περίπου ένας στους πέντε αναφέρει ότι το ψηφιακό ευρώ θα πρέπει να υποστηρίζει τις άμεσες πληρωμές.

Οι πολίτες που συμμετείχαν στη διαβούλευση αναφέρουν κυρίως την ασφάλεια, τη χρηστικότητα και τη δέσμευση του Ευρωσυστήματος να διατηρήσει τη διαθεσιμότητα των μετρητών ως βασικά συστατικά για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης στο ψηφιακό ευρώ και την υποστήριξη και την υιοθέτησή του.

Διάγραμμα 5

Ποσοστό πολιτών ανά χώρα που θεωρούν την προστασία της ιδιωτικής ζωής ως το σημαντικότερο χαρακτηριστικό

Το ένα τρίτο των επαγγελματιών που συμμετείχαν στη διαβούλευση κατατάσσει πρώτη την προστασία της ιδιωτικής ζωής. Ωστόσο, τα ποσοστά των εμπόρων και εκείνων που θα μπορούσαν να ταξινομηθούν μόνον ως «λοιπές εταιρείες/επιχειρηματικές οργανώσεις» που προκρίνουν την προστασία της ιδιωτικής ζωής είναι ακόμη υψηλότερα από ό,τι το ποσοστό των πολιτών. Το Διάγραμμα 6 δίνει μια πλήρη εικόνα σχετικά με τα πέντε δημοφιλέστερα χαρακτηριστικά του ψηφιακού ευρώ για τους πολίτες και τους διάφορους τύπους επαγγελματιών.

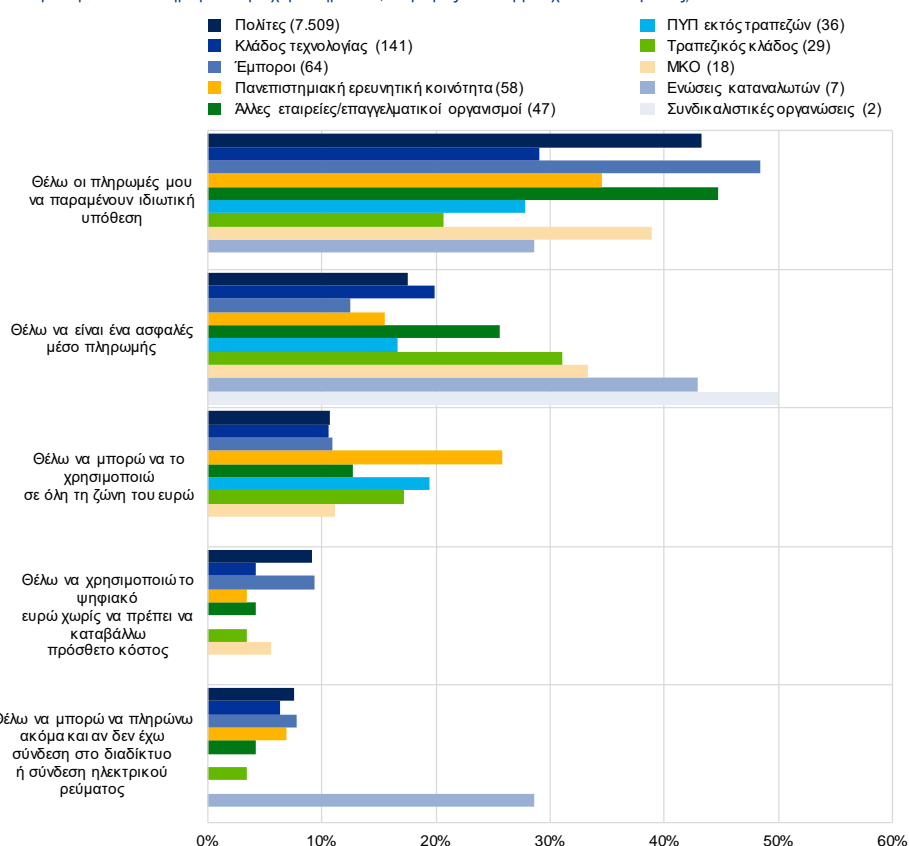
Πέρα από την προστασία της ιδιωτικής ζωής, περίπου ένας στους πέντε πολίτες που συμμετείχαν στη διαβούλευση δείχνει σταθερή προτίμηση στην ασφάλεια, ενώ ένας στους δέκα τάσσεται υπέρ της δυνατότητας χρήσης του ψηφιακού ευρώ σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Ακολουθούν από κοντά στις προτιμήσεις η απουσία πρόσθετων δαπανών και η δυνατότητα χρήσης εκτός σύνδεσης. Και πάλι, το αποτέλεσμα αυτό είναι συνεπές σε όλες τις γεωγραφικές περιοχές και σε όλα τα φύλα, εκτός από την Ιταλία και την Πορτογαλία όπου οι συμμετέχοντες κατατάσσουν πρώτη την ασφάλεια και δίνουν μικρότερη σημασία στην προστασία της ιδιωτικής ζωής, το πρόσθετο κόστος και τη δυνατότητα χρήσης σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Λιγότερο από το 1% των συμμετεχόντων αναφέρει ως πρώτη επιλογή τη δυνατότητα χρήσης του ψηφιακού ευρώ μέσω ειδικής υλικής συσκευής.

Η ασφάλεια είναι ιδιαίτερα σημαντική για ορισμένες επαγγελματικές ομάδες, ιδίως για τις ενώσεις καταναλωτών και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, ενώ ακολουθούν οι ΜΚΟ και ο τραπεζικός κλάδος. Η ενσωμάτωση σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ προκρίνεται κυρίως από την ερευνητική κοινότητα και τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών. Η δυνατότητα χρήσης εκτός σύνδεσης είναι το δημοφιλέστερο χαρακτηριστικό μεταξύ των ενώσεων καταναλωτών.

Διάγραμμα 6

Το σημαντικότερο χαρακτηριστικό του ψηφιακού ευρώ ανά τύπο συμμετέχοντος

(επικέντρωση στα πέντε δημοφιλέστερα χαρακτηριστικά, ο αριθμός των συμμετεχόντων σε αγκύλες)

Οι επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση προέβαλαν την ασφάλεια και τη δυνατότητα χρήσης ως χαρακτηριστικά που θα ενίσχυαν την εμπιστοσύνη στο ψηφιακό ευρώ.

Πριν να φθάσουν στο ακόλουθο ερώτημα, οι συμμετέχοντες στην έρευνα ενημερώθηκαν ότι για την ορθή λειτουργία του ψηφιακού ευρώ, μπορούμε να ακολουθήσουμε δύο προσεγγίσεις, εκ των οποίων η μία προϋποθέτει την ύπαρξη ενδιάμεσων φορέων για την επεξεργασία του και η άλλη όχι. Αν το Ευρωσύστημα σχεδιάσει το ψηφιακό ευρώ χωρίς να χρειάζεται η συμμετοχή της κεντρικής τράπεζας ή ενδιάμεσου φορέα για την επεξεργασία κάθε πληρωμής, αυτό σημαίνει ότι η χρήση του ψηφιακού ευρώ θα προσομοιάζε με τις πληρωμές με μετρητά, αλλά σε ψηφιακή μορφή – οι χρήστες θα μπορούσαν να κάνουν πληρωμές ακόμη και χωρίς σύνδεση στο διαδίκτυο και έτσι θα προστατευόταν η ιδιωτική ζωή και τα προσωπικά δεδομένα τους. Η δεύτερη προσέγγιση προβλέπει τη σχεδίαση του ψηφιακού ευρώ με τη συμμετοχή ενδιάμεσων φορέων οι οποίοι θα καταγράφουν τη συναλλαγή. Αυτό το ψηφιακό ευρώ θα λειτουργούσε διαδικτυακά και θα προσέφερε περισσότερες δυνατότητες παροχής πρόσθετων υπηρεσιών σε πολίτες και επιχειρήσεις, δημιουργώντας ευκαιρίες καινοτομίας και συνέργειες με τις υφιστάμενες υπηρεσίες. Για παράδειγμα, θα ήταν πιο εύκολη η ενσωμάτωση του ψηφιακού ευρώ στις υπάρχουσες διαθέσιμες ηλεκτρονικές τραπεζικές υπηρεσίες και εφαρμογές. Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να επιλέξουν αυτήν που θεωρούν ελκυστικότερη από τις παρακάτω επιλογές:

- 1. Ψηφιακό ευρώ με έμφαση στην προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιείται εκτός διαδικτύου.**
- 2. Ψηφιακό ευρώ με μεγαλύτερη δυνατότητα παροχής πρόσθετων υπηρεσιών, το οποίο εξασφαλίζει καινοτόμα χαρακτηριστικά και άλλα οφέλη για τους πολίτες και επιχειρήσεις.**
- 3. Συνδυασμός και των δύο.**

Έχετε περαιτέρω σχόλια σχετικά με την απάντησή σας στην παραπάνω ερώτηση;

Για ακόμα μια φορά, οι περισσότεροι πολίτες που συμμετείχαν στη διαβούλευση προκρίνουν την προστασία της ιδιωτικής ζωής, ακόμη και αν αυτό θα περιορίζε τη δυνατότητα χρήσης στις συναλλαγές εκτός σύνδεσης και την εναλλακτική δυνατότητα λήψης πρόσθετων καινοτόμων υπηρεσιών (βλ. Διάγραμμα 7) ή ακόμη και αν συνδυάζονταν οι λειτουργίες εκτός σύνδεσης με τις διαδικτυακές λειτουργίες. Αξίζει να σημειωθεί ότι ακόμη και ο συνδυασμός των δύο επιλογών αποδεικνύεται πολύ λιγότερο δημοφιλής. Η Ιταλία και η Πορτογαλία (καθώς και η Λετονία) αποτελούν για άλλη μια φορά εξαίρεση, δεδομένου ότι περίπου οι μισοί συμμετέχοντες προτιμούν να έχουν την επιλογή του συνδυασμού και μόλις το ένα τρίτο επιλέγει μια λύση εκτός σύνδεσης. Η συνολική προτίμηση για μια λύση εκτός σύνδεσης που ενισχύει την προστασία της ιδιωτικής ζωής καταγράφεται με συνέπεια σε όλες τις ηλικιακές κατηγορίες και αυξάνεται με την ηλικία εις βάρος της υβριδικής επιλογής.

Πολλοί συμμετέχοντες πολίτες άδραξαν την ευκαιρία να εμβαθύνουν περαιτέρω στην επιλογή μοντέλου. Το ένα πέμπτο των πολιτών που επεξηγούν την προτίμησή τους για τη δυνατότητα χρήσης εκτός σύνδεσης και για ένα υψηλό επίπεδο προστασίας της ιδιωτικής ζωής τάσσονται κατά της συμμετοχής ενδιάμεσων φορέων στις συναλλαγές, καθώς φοβούνται ότι η ανάμειξή τους θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την προστασία της ιδιωτικής ζωής των τελικών χρηστών και να αυξήσει το κόστος. Ταυτόχρονα, πολλοί πολίτες που προτιμούν ένα ψηφιακό ευρώ με πρόσθετες υπηρεσίες και καινοτόμα χαρακτηριστικά αναφέρουν ότι η ισχυρή εστίαση στην προστασία της ιδιωτικής ζωής θα μπορούσε να αυξήσει τον κίνδυνο κατάχρησης.

Δύο στους πέντε συμμετέχοντες πολίτες που επεξηγούν την προτίμησή τους για έναν συνδυασμό διαδικτυακών λειτουργιών και λειτουργιών εκτός σύνδεσης ζητούν προστασία της ιδιωτικής ζωής, ενώ ένας στους δέκα θα προτιμούσε να μπορεί να επιλέξει το επίπεδο εξυπηρέτησης καθώς και τον βαθμό προστασίας του εμπιστευτικού χαρακτήρα των συναλλαγών του. Ένα ακόμη μεγαλύτερο ποσοστό εκφράζει ανησυχίες για την ασφάλεια που σχετίζονται κυρίως με τις συσκευές που χρησιμοποιούνται για την αποθήκευση ψηφιακού ευρώ τοπικά, καθώς αυτές θα μπορούσαν να καταστραφούν ή να κλαπούν, και για τις οποίες ένα υβριδικό μοντέλο με την ανάγκη ο χρήστης να συνδέεται περιοδικά με μια διαδικτυακή υπηρεσία θα μπορούσε να μετριάσει τους κινδύνους.

Αντίθετα, δύο στους πέντε επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση τάσσονται υπέρ ενός υβριδικού μοντέλου. Η προστασία της ιδιωτικής ζωής είναι επίσης δημοφιλής στους επαγγελματίες, ανεξάρτητα από τον κλάδο τους, ενώ μόλις το ένα πέμπτο περίπου από αυτούς προκρίνει τις πρόσθετες καινοτόμες διαδικτυακές υπηρεσίες και λειτουργίες.

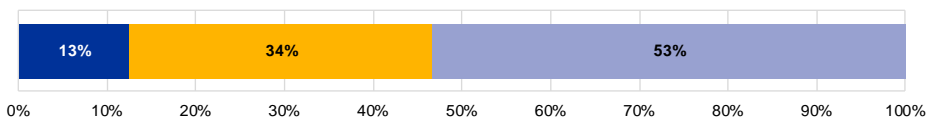

Διάγραμμα 7

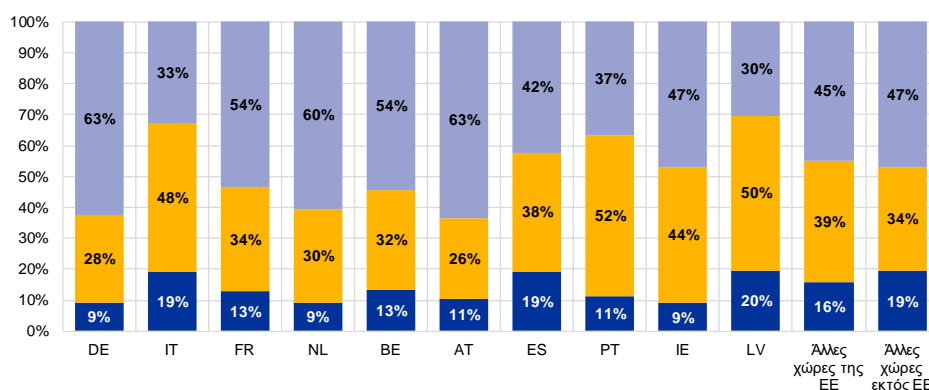
Προτίμηση για προστασία της ιδιωτικής ζωής/χρήση εκτός σύνδεσης, καινοτόμες λύσεις/διαδικτυακή χρήση και υβριδική λύση

- Δυνατότητα παροχής πρόσθετων υπηρεσιών που εξασφαλίζουν καινοτόμα χαρακτηριστικά (διαδικτυακά)
- Συνδυασμός και των δύο (διαδικτυακά και εκτός σύνδεσης)
- Προστασία ιδιωτικής ζωής και δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (εκτός σύνδεσης)

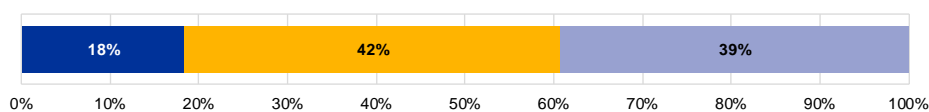
α) Όλοι οι πολίτες

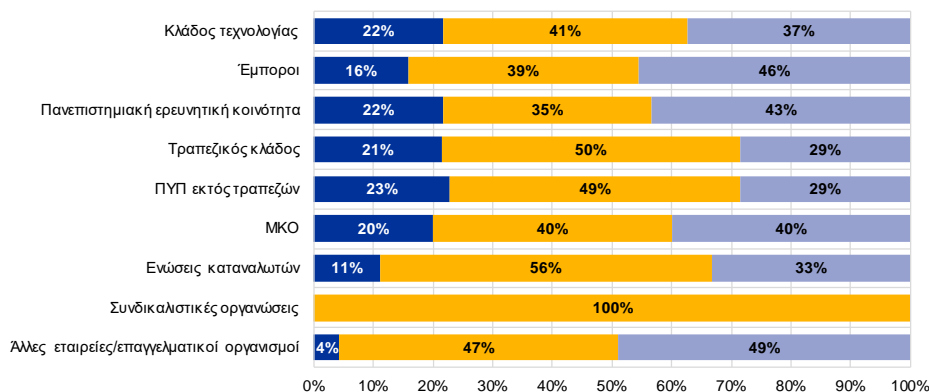
β) Πολίτες ανά χώρα

γ) Όλοι οι επαγγελματίες

δ) Επαγγελματίες ανά τομέα

Σημειώσεις: Τα ποσοστά που εμφανίζονται έχουν στρογγυλοποιηθεί στον πλησιέστερο ακέραιο αριθμό. Πίνακας (β): επικέντρωση στις δέκα πλέον εκπροσωπούμενες χώρες).

Από όσους αξιοποίησαν την ευκαιρία να επεξηγήσουν περαιτέρω την επιλογή τους, σχεδόν οι μισοί επαγγελματίες (ιδιαίτερα έμποροι) είναι επίσης της γνώμης ότι θα ήταν απαραίτητος ένας βαθμός προστασίας της ιδιωτικής ζωής για την ευρεία υιοθέτηση του ψηφιακού ευρώ, ανεξάρτητα από την προτίμησή τους για οποιοδήποτε από τα τρία μοντέλα. Πάνω από το ένα τέταρτο των επαγγελματιών που σχολιάζουν την προτίμησή τους για ένα ψηφιακό ευρώ με έμφαση στην προστασία της ιδιωτικής ζωής αναφέρουν ότι προτιμούν ένα ψηφιακό ευρώ εκτός σύνδεσης με χαρακτηριστικά μετρητών. Ένας στους δέκα αναφέρει ότι το ψηφιακό ευρώ θα πρέπει να σχεδιαστεί

κατά βάση με επίκεντρο την προστασία της ιδιωτικής ζωής και στη συνέχεια οι ενδιαμέσσοι φορείς θα μπορούσαν να προσφέρουν προαιρετικές καινοτόμες υπηρεσίες σύμφωνα με τα περιγραφόμενα στην έκθεση του Ευρωσυστήματος, ενώ ένας στους επτά δεν θεωρεί ότι οι ενδιαμέσσοι χρηματοπιστωτικοί φορείς είναι σε θέση να προωθήσουν την καινοτομία.

Σχεδόν ένας στους πέντε επαγγελματίες που υποβάλλουν περαιτέρω σχόλια σχετικά με την επιλογή των καινοτόμων χαρακτηριστικών πιστεύει ότι ένα οικοσύστημα του ψηφιακού ευρώ που αποτελείται από ενδιαμέσσοι φορείς θα μπορούσε να ελαχιστοποιήσει τα τεχνολογικά εμπόδια που συνδέονται με τη διανομή του ψηφιακού ευρώ και τις διαδικασίες ενσωμάτωσης και αποδοχής (on-boarding). Ωστόσο, ένα σχεδόν ίσο ποσοστό είναι της άποψης ότι η καινοτομία μπορεί να παρασχεθεί χωρίς να βασίζεται σε ενδιαμέσσοι φορείς, όπως συμβαίνει με ένα αποκεντρωμένο μοντέλο που υποστηρίζεται από την τεχνολογία blockchain.

Τέλος, οι επαγγελματίες που παρέχουν πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με την επιλογή ενός συνδυασμού προστασίας της ιδιωτικής ζωής και καινοτόμων χαρακτηριστικών δηλώνουν κυρίως ότι το ιδανικό είναι οι τελικοί χρήστες να επιλέγουν το επίπεδο των υπηρεσιών τους ανάλογα με τις ανάγκες τους και ότι η προστασία της ιδιωτικής ζωής και η απλότητα θα πρέπει να παρέχονται στο πλαίσιο της βασικής σχεδίασης, ενώ οι προηγμένες υπηρεσίες που παρέχονται επιπλέον από ιδιωτικούς φορείς θα προάγουν την καινοτομία.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, στις απαντήσεις τους, οι πολίτες που συμμετείχαν στη διαβούλευση συχνά αναφέρονται στα χαρακτηριστικά των κρυπτογραφικών περιουσιακών στοιχείων όπως το bitcoin, αν και ένα ψηφιακό ευρώ θα ήταν πολύ διαφορετικό από την άποψη της σταθερότητας της αξίας, της προστασίας των δεδομένων, του κόστους των συναλλαγών και της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος. Οι επαγγελματίες αναφέρονται αντ' αυτού στην καινοτομία που θα μπορούσε ενδεχομένως να φέρει το ψηφιακό ευρώ στην αγορά πληρωμών (βλέπε επίσης τον πίνακα (α) του Διαγράμματος Α.3 στο Προσάρτημα).

Η απλότητα στη χρήση είναι ιδιαίτερα σημαντική για να διασφαλιστεί ότι όλα τα τμήματα του πληθυσμού μπορούν να χρησιμοποιούν μια λύση πληρωμών λιανικής, όπως το ψηφιακό ευρώ, με στόχο την προώθηση της συμμετοχής όλων των πολιτών και των επιχειρήσεων στην ολοένα περισσότερο ψηφιακή οικονομία. Το Ευρωσύστημα θεωρεί ότι αυτή η πτυχή της σχεδίασης του ψηφιακού ευρώ είναι ιδιαίτερα σημαντική και, ως εκ τούτου, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες στη δημόσια διαβούλευση να πουν τη γνώμη τους για αυτήν.

Ποια χαρακτηριστικά για τους χρήστες θα πρέπει να ληφθούν υπόψη προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το ψηφιακό ευρώ θα είναι προσβάσιμο από άτομα όλων των ηλικιών, μεταξύ άλλων από άτομα που δεν έχουν τραπεζικό λογαριασμό ή άτομα με αναπηρίες;

Σχεδόν οι μισοί από τους πολίτες που συμμετείχαν στη δημόσια διαβούλευση επιβεβαιώνουν ότι η απλότητα των λύσεων τελικού χρήστη για το ψηφιακό ευρώ είναι το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό για την εξασφάλιση ευρείας προσβασιμότητας. Οι πιο συχνά αναφερόμενες λύσεις είναι οι απλές κάρτες πληρωμής, τα έξυπνα κινητά

τηλέφωνα που διαθέτουν εφαρμογές πληρωμών που καλύπτουν τις ανάγκες όλων των ανθρώπων και η δυνατότητα χρήσης κωδικών QR, επικοινωνίας κοντινού πεδίου (NFC), ψηφιακών πορτοφολιών (δεν συνδέονται απαραίτητα με κάποια τράπεζα για όσους δεν έχουν λογαριασμό σε τράπεζα), ακόμη και ειδικών συσκευών πληρωμής.

Αυτή η άποψη εκφράζεται επίσης από ένα παρόμοιο ποσοστό επαγγελματιών οι οποίοι θεωρούν την απλότητα ως το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό που πρέπει να εξεταστεί, χωρίς να προσδιορίζουν ποιες λύσεις υλικού ή λογισμικού θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για αυτόν τον σκοπό. Οι επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση ανησυχούν για την πιθανότητα η ανάγκη για συνδεσιμότητα στο διαδίκτυο και το σχετικό κόστος να έχουν ως συνέπεια το ψηφιακό ευρώ να είναι λιγότερο ανοιχτό σε όλους.

Μόνο λίγοι συμμετέχοντες περιλαμβάνουν την προστασία της ιδιωτικής ζωής μεταξύ των χαρακτηριστικών που πρέπει να διασφαλίζονται για την υποστήριξη μιας λύσης χωρίς αποκλεισμούς για το ψηφιακό ευρώ. Ένα υψηλότερο ποσοστό επαγγελματιών από ό,τι πολιτών που συμμετείχαν στη διαβούλευση αναφέρουν την ασφάλεια ως εξέχον χαρακτηριστικό για τη διεύρυνση του φάσματος των πολιτών που θα μπορούσαν να χρησιμοποιούν το ψηφιακό ευρώ.

Προβλέπετε τυχόν προκλήσεις που σχετίζονται με το ψηφιακό ευρώ οι οποίες θα εμπόδιζαν εσάς ή άλλους να το χρησιμοποιήσετε; Αν ναι, ποιες είναι αυτές;

Μεταξύ των πολιτών που συμμετείχαν στη διαβούλευση, οι βασικές προκλήσεις σχετίζονται με την προστασία της ιδιωτικής ζωής (ιδίως για τους συμμετέχοντες κάτω των 55 ετών), την απλότητα, καθώς και με ζητήματα ασφάλειας, όπως οι απειλές στον κυβερνοχώρο. Ένας στους δέκα πολίτες ανησυχεί ιδιαίτερα για την έλλειψη γνώσης σχετικά με τη χρήση ψηφιακών μέσων πληρωμής. Ομοίως, υποδηλώνεται ότι το κοινό δεν μπορεί να εμπιστευτεί, να αποδέχεται και να θεωρεί αξιόπιστο το ψηφιακό ευρώ παρά μόνον εάν διασφαλίζονται τα δικαιώματα προστασίας των δεδομένων, τα τεχνολογικά εμπόδια περιορίζονται στο ελάχιστο και ελαχιστοποιείται ο φόβος της απώλειας χρημάτων στα πορτοφόλια.

Το ένα πέμπτο των επαγγελματιών που συμμετείχαν στη διαβούλευση εντοπίζει προκλήσεις στην κακή διαδικτυακή κάλυψη σε ορισμένες περιοχές και ένα ίδιο ποσοστό επισημαίνει την πιθανότητα απροθυμίας να χρησιμοποιηθεί το ψηφιακό ευρώ λόγω του φόβου συγκέντρωσης εξουσίας. Πολλοί αναφέρουν δυσκολίες που μπορεί να έχουν κάποιοι άνθρωποι να διακρίνουν το χρήμα κεντρικής τράπεζας από το χρήμα εμπορικής τράπεζας. Άλλοι τονίζουν την αμφίπλευρη φύση της αγοράς πληρωμών, στην οποία οι καταναλωτές και τα καταστήματα λιανικής πώλησης βασίζονται στην υιοθέτηση, εκ μέρους και των δύο πλευρών, ενός μέσου πληρωμής το οποίο θα μπορούν να το χρησιμοποιούν στον βαθμό που επιθυμούν. Σχεδόν μία στις πέντε απαντήσεις επαγγελματιών αναφέρει προκλήσεις για την επίτευξη ικανοποιητικών επιπέδων ασφάλειας και την πιθανότητα οι χρήστες να μην έχουν την τάση να χρησιμοποιήσουν το ψηφιακό ευρώ εάν δεν αντιμετωπιστούν αυτές οι ανησυχίες. Πολλοί επαγγελματίες εκφράζουν ανησυχίες σχετικά με την προστασία της ιδιωτικής ζωής. Σχεδόν το ένα δέκατο των επαγγελματιών δεν αντιλαμβάνεται συγκεκριμένες προκλήσεις.

3 Ερωτήματα σχετικά με την προοπτική των επαγγελματιών από τους τομείς των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, των πληρωμών και της τεχνολογίας

Θέλουμε να ακούσουμε την άποψη εμπειρογνομώνων που εργάζονται στους τομείς των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και της τεχνολογίας, έτσι ώστε να μπορέσουμε να αξιολογήσουμε πώς το ψηφιακό ευρώ θα μπορούσε να παρασχεθεί με ασφάλεια και αποτελεσματικότητα. Θέλουμε να βεβαιωθούμε ότι η σχεδίασή του δεν θα περιόριζε αθέλητα λύσεις βασισμένες σε πρωτοβουλίες του κλάδου και με σκοπό την παροχή πρόσθετων χαρακτηριστικών ή υπηρεσιών που θα μπορούσαν να ωφελήσουν τους πολίτες. Θα θέλαμε επίσης να καταλάβουμε ποιον ρόλο θα μπορούσατε να παίξετε εσείς ή ο οργανισμός σας στη διευκόλυνση ή την ενθάρρυνση της χρήσης του ψηφιακού ευρώ ως αποτελεσματικού συμπληρώματος στα μετρητά.

Παροχή υπηρεσιών πληρωμών σε ψηφιακό ευρώ

Από την άποψη του Ευρωσυστήματος, η ανησυχία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής που εξέφρασαν οι συμμετέχοντες στη διαβούλευση δεν αποτελεί έκπληξη. Η προστασία της ιδιωτικής ζωής στις διάφορες μορφές της, από την απλή εμπιστευτικότητα των στοιχείων έως την ανωνυμία, καλύφθηκε στην έκθεση του Ευρωσυστήματος για το ψηφιακό ευρώ. Η συμπερίληψη συγκεκριμένης ερώτησης για αυτό το θέμα υποκινήθηκε από την ανάγκη να εξισορροπηθεί το ατομικό δικαίωμα στην προστασία της ιδιωτικής ζωής με την ανάγκη πρόληψης παράνομων δραστηριοτήτων που θα μπορούσαν να βλάψουν την ευρύτερη κοινωνία, με τρόπους που τελικά θα καθοριστούν από την ισχύουσα νομοθεσία.

Τι θα πρέπει να γίνει για να εξασφαλιστεί ο κατάλληλος βαθμός προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τη χρήση του ψηφιακού ευρώ, λαμβανομένων υπόψη των απαιτήσεων σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες καθώς και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και της φοροδιαφυγής;

Όσον αφορά το ζήτημα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, το δείγμα των πολιτών που συμμετείχαν στη διαβούλευση είναι σε θέση να προσδιορίσει ακριβέστερα το προτιμώμενο επίπεδο

προστασίας της ιδιωτικής ζωής που αναφέρεται στην μέχρι τώρα ανάλυση.⁹ Δύο στους πέντε προτείνουν οι συναλλαγές σε ψηφιακό ευρώ να είναι ορατές είτε σε ενδιάμεσους φορείς είτε στην κεντρική τράπεζα, κάτι που θα επέτρεπε ουσιαστικά την εφαρμογή των απαιτήσεων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Σχεδόν ένας στους δέκα πολίτες υποστηρίζει την επιλεκτική προστασία της ιδιωτικής ζωής, όπου οι χαμηλότερου κινδύνου πληρωμές μικρής αξίας κάτω από ένα όριο θα παραμένουν πλήρως ιδιωτικές. Περίπου το ίδιο ποσοστό προτείνει, μετά την αρχική ταυτοποίηση του χρήστη, όλες οι συναλλαγές στη συνέχεια να γίνονται ιδιωτικά, παραπέμποντας συχνά στη χρήση εκτός σύνδεσης και τις ομοιότητες με τα μετρητά. Λιγότεροι από έναν στους δέκα ζητούν ανωνυμία, καθιστώντας έτσι αδύνατη την εφαρμογή των απαιτήσεων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Ένας στους δέκα συμμετέχοντες θεωρεί την τεχνολογία blockchain την πιο προφανή λύση για να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις διαδικασίες στο πλαίσιο της αρχής «γνώριζε τον πελάτη σου» (“know your customer”) και τους κανόνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, παρέχοντας παράλληλα ένα ορισμένο επίπεδο προστασίας της ιδιωτικής ζωής.

Μόλις ένας στους δέκα επαγγελματίες (κυρίως στον τραπεζικό κλάδο) θεωρεί ότι η διαφάνεια των δεδομένων είναι υψίστης σημασίας. Το ένα τέταρτο υποστηρίζει την επιλεκτική προστασία της ιδιωτικής ζωής, όπου οι συναλλαγές κάτω από ένα δεδομένο ποσό θα γίνονται ιδιωτικά (κυρίως πιστωτικά ιδρύματα και πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών). Ένας στους δέκα συμμετέχοντες προτείνει τον καθορισμό ορίων ως προς την αξία ή τον αριθμό των συναλλαγών σε συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο τα οποία θα συμπληρώσουν ή θα υποκαταστήσουν την επιλεκτική προστασία της ιδιωτικής ζωής. Οι συναλλαγές που υπερβαίνουν τα καθορισμένα όρια ή οι συναλλαγές ενός συγκεκριμένου τύπου μπορούν να απορρίπτονται αυτόματα ή θα μπορούσαν να οδηγούν σε διαδικασία ταυτοποίησης. Ένας στους δέκα υποστηρίζει την πλήρη προστασία του εμπιστευτικού χαρακτήρα των συναλλαγών, ενώ μόνο λίγοι τάσσονται υπέρ της πλήρους ανωνυμίας.

Οι συμμετέχοντες όλων των τύπων αναφέρονται σε τεχνολογικές προφυλάξεις –π.χ. κατανεμημένη τεχνολογία καθολικού (DLT), κρυπτογράφηση με τη χρήση διαφόρων τεχνικών, όπως η απόδειξη μηδενικής γνώσης (zero-knowledge proof) ή ο κατακερματισμός (hashing)– ή μέτρα ταυτοποίησης –π.χ. ισχυρή ταυτοποίηση, κωδικοί μίας χρήσης, κωδικοί πρόσβασης, ηλεκτρονική υπογραφή, ταυτότητα ή φυσική αναγνώριση– ως τρόπο προστασίας των δεδομένων.

⁹ Η ορολογία που χρησιμοποιείται στην παρούσα έκθεση είναι σύμφωνη με την ορολογία που χρησιμοποιείται στην έκθεση του Ευρωσυστήματος για το ψηφιακό ευρώ και οι απαντήσεις έχουν κατηγοριοποιηθεί ανάλογα όποτε χρησιμοποιείται διαφορετική ορολογία για την αποτύπωση των ίδιων εννοιών: ως «ανωνυμία» νοείται η κατάσταση στην οποία δεν γίνεται επαλήθευση της ταυτότητας του χρήστη όταν αυτός αποκτά πρόσβαση σε μια υπηρεσία. Με τον όρο «επιλεκτική προστασία της ιδιωτικής ζωής» περιγράφονται λύσεις όπου ο χρήστης ταυτοποιείται, αλλά τα δεδομένα που περιέχονται σε ορισμένες συναλλαγές (π.χ. στις πληρωμές μικρής αξίας) δεν κοινοποιούνται σε όλους τους φορείς στην αλυσίδα αξίας των πληρωμών. Ο όρος «πλήρης προστασία της ιδιωτικής ζωής» υποδηλώνει ότι οι εν λόγω φορείς δεν λαμβάνουν δεδομένα πληρωμών ανεξαρτήτως είδους συναλλαγής. Με τον όρο «πλήρης διαφάνεια» περιγράφεται η κατάσταση στην οποία όλα τα δεδομένα πληρωμών κοινοποιούνται στους φορείς της αλυσίδας αξίας πληρωμών.

Το Ευρωσύστημα θεωρεί ότι οι εποπτευόμενοι ενδιάμεσοι φορείς θα πρέπει, παράλληλα με τον ρόλο τους ως υπόχρεων οντοτήτων, να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην παροχή υπηρεσιών του ψηφιακού ευρώ και θέλησε να συγκεντρώσει απόψεις σχετικά με πώς αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί καλύτερα.

Ποιον ρόλο θεωρείτε ότι θα έχουν οι τράπεζες, τα ιδρύματα πληρωμών και άλλοι εμπορικοί φορείς στην παροχή του ψηφιακού ευρώ στους τελικούς χρήστες;

Η συντριπτική πλειονότητα (73%) των πολιτών που συμμετείχαν στη διαβούλευση βλέπουν έναν ρόλο για τους ενδιάμεσους φορείς, με σαφή προτίμηση για το ρόλο τους στην εισαγωγή καινοτόμων υπηρεσιών και λύσεων που ενισχύουν γενικά την αποτελεσματικότητα, καθώς και στη διασφάλιση κατάλληλης διασύνδεσης με τις τρέχουσες πληρωμές και την παροχή πληροφοριών σχετικά με τη χρήση του ψηφιακού ευρώ. Οι λιγότερο έντονες απόψεις είναι σχεδόν ισότιμα καταμεμημένες μεταξύ όσων βλέπουν τη συμμετοχή τους ως σημείων εισόδου, παρόχων διασύνδεσης ή απλώς διανομέων ψηφιακού ευρώ. Λιγότεροι από έναν στους δέκα συμμετέχοντες αναμένουν ότι οι ενδιάμεσοι φορείς θα ενεργούν ως φορείς διακανονισμού.¹⁰ Οι συμμετέχοντες που δεν προβλέπουν κάποιο ρόλο για τους ενδιάμεσους φορείς προβληματίζονται κυρίως για το κόστος και την προστασία της ιδιωτικής ζωής.

Η άποψη ότι οι ενδιάμεσοι φορείς μπορούν να διαδραματίσουν ρόλο στην παροχή υπηρεσιών σε ψηφιακό ευρώ υποστηρίζεται εξίσου από επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση (80%). Περίπου δύο στους πέντε προτείνουν οι ενδιάμεσοι φορείς να είναι υπεύθυνοι για την εισαγωγή καινοτόμων λύσεων, τη διασφάλιση της αποδοτικότητας των υπηρεσιών και την προώθηση ή την παροχή πληροφοριών σχετικά με τη χρήση του ψηφιακού ευρώ. Ορισμένοι επαγγελματίες αναφέρουν συγκεκριμένους ρόλους για τους ενδιάμεσους φορείς, όπως την παροχή εξατομικευμένων, εύκολων και ομαλών υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας στους τελικούς χρήστες, την εκπαίδευση των χρηστών, την ελαχιστοποίηση του συνολικού κόστους και του αποτυπώματος άνθρακα, καθώς και την παροχή κινήτρων για την υιοθέτηση και χρήση του ψηφιακού ευρώ.

Το ένα τέταρτο των επαγγελματιών που συμμετείχαν στη διαβούλευση θεωρεί τους ενδιάμεσους φορείς σημεία εισόδου (προτείνεται από τις περισσότερες τράπεζες), ενώ το ένα πέμπτο από αυτούς (και πάλι κυρίως μεταξύ των τραπεζών) θεωρεί ότι βασικός ρόλος των ενδιάμεσων φορέων είναι να λειτουργούν ως θεματοφύλακες της συμμόρφωσης με τους κανονισμούς σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Πολλοί επαγγελματίες υποστηρίζουν ότι η συμμετοχή των ενδιάμεσων φορέων στις διαδικασίες on-boarding των χρηστών, συμπεριλαμβανομένης της ταυτοποίησης, της εξακρίβωσης και της έγκρισης, θα διασφαλίσει την ανθεκτικότητα σε ολόκληρο το

¹⁰ Όπως περιγράφεται στη σελίδα 37 της [έκθεσης για το ψηφιακό ευρώ](#) του Ευρωσυστήματος, «οι βασικές λειτουργίες των σημείων εισόδου είναι [...] παρόμοιες με εκείνες των εμπορικών τραπεζών στην πρωτογενή παροχή μετρητών στην οικονομία. Οι φορείς διακανονισμού, αντίθετως, θα εκτελούσαν επιπλέον συναλλαγές σε ψηφιακό ευρώ για λογαριασμό των πελατών τους και θα μπορούσαν να παρέχουν εγκαταστάσεις αποθήκευσης (κάτι σαν ψηφιακά θησαυροφυλάκια) για τις διακρατήσεις σε ψηφιακό ευρώ. Ωστόσο, οι εν λόγω διακρατήσεις θα παραμένουν στη διάθεση των τελικών χρηστών ως υποχρέωση του Ευρωσυστήματος ανά πάσα στιγμή.»

οικοσύστημα, θα ενισχύσει την ασφάλεια της φύλαξης του ψηφιακού ευρώ και θα μετριάσει τους λειτουργικούς κινδύνους.

Το ένα τέταρτο των επαγγελματιών είναι της γνώμης ότι οι ενδιάμεσοι φορείς θα πρέπει να παρέχουν τη διασύνδεση (εφαρμογή, πορτοφόλι κ.λπ.) που απαιτείται για την αλληλεπίδραση με το σύστημα του ψηφιακού ευρώ και τη μεγιστοποίηση της ευκολίας χρήσης και της προσβασιμότητας του ψηφιακού ευρώ. Σε αντίθεση με τους πολίτες που συμμετείχαν στη διαβούλευση, περισσότεροι από έναν στους δέκα επαγγελματίες φαντάζονται ότι οι ενδιάμεσοι φορείς θα συμμετέχουν ως φορείς διακανονισμού.

Το ένα πέμπτο των επαγγελματιών (κυρίως ΜΚΟ) δεν βλέπουν κανένα ρόλο για τους ενδιάμεσους φορείς στην παροχή του ψηφιακού ευρώ. Οι συμμετέχοντες αυτοί υπογραμμίζουν τη σημασία του ψηφιακού ευρώ ως ανεξάρτητου μέσου πληρωμής που θα πρέπει να βρίσκεται υπό τον πλήρη έλεγχο του χρήστη. Ορισμένοι επαγγελματίες επαναλαμβάνουν την ανησυχία ότι η συμμετοχή ενδιάμεσων φορέων ενδέχεται να αυξήσει το κόστος, να προκαλέσει ανησυχίες για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και κοινωνικό αποκλεισμό.

Το ψηφιακό ευρώ μπορεί να επιτρέψει στις τράπεζες και σε άλλες οντότητες να παρέχουν πρόσθετες υπηρεσίες, πέραν των απλών πληρωμών, που θα μπορούσαν να ωφελήσουν τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Ποιες υπηρεσίες, λειτουργίες ή περιπτώσεις χρήσης πιστεύετε ότι είναι εφικτές και θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την ανάπτυξη του ψηφιακού ευρώ;

Στην ερώτηση ποιες συγκεκριμένες υπηρεσίες θα μπορούσαν να παρέχουν οι ενδιάμεσοι φορείς, περίπου ένας στους δέκα πολίτες προτείνει τη δυνατότητα προγραμματισμού, ενώ ακολουθούν οι λειτουργίες που συνήθως προσφέρονται από τρέχουσες λύσεις πληρωμών, όπως οι άμεσες πληρωμές και οι υπηρεσίες θεματοφυλακής.

Οι υπηρεσίες που προτείνονται από τους επαγγελματίες είναι σύμφωνες με εκείνες που αναφέρονται από τους πολίτες που συμμετείχαν στη διαβούλευση, αν και με ακόμη μεγαλύτερη υποστήριξη για καινοτόμες λειτουργίες (ιδίως χαρακτηριστικά που έχουν να κάνουν με τη δυνατότητα προγραμματισμού, όπως η παράδοση έναντι πληρωμής στο πλαίσιο της οποίας τα περιουσιακά στοιχεία καταγράφονται μέσω καταναμημένων τεχνολογιών, οι υπηρεσίες διεκπεραίωσης ηλεκτρονικού εμπορίου στις πληρωμές λιανικής και οι πληρωμές από συσκευή σε συσκευή). Επιπλέον, αναφέρονται συχνά υφιστάμενες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, όπως οι αποταμιεύσεις, τα δάνεια και άλλες υπηρεσίες πληρωμών και θεματοφυλακής για το ψηφιακό ευρώ ή υπηρεσίες διασύνδεσης με ιδιωτικό χρήμα μέσω λειτουργιών πορτοφολιού που παρέχονται από ιδιωτικούς φορείς. Περισσότεροι από ένας στους δέκα επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση τονίζουν ότι οι πρόσθετες υπηρεσίες θα πρέπει να καθοδηγούνται από τις δυνάμεις της αγοράς σε ανταγωνιστικό περιβάλλον και προτείνουν το Ευρωσύστημα να σχεδιάσει το ψηφιακό ευρώ ως πλατφόρμα για την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων από τον ιδιωτικό τομέα.

Από την άλλη πλευρά, ένας στους πέντε πολίτες που συμμετείχαν στη διαβούλευση προειδοποιεί ότι οι πρόσθετες υπηρεσίες θα αυξήσουν την πολυπλοκότητα του

ψηφιακού ευρώ και ότι θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στα χαρακτηριστικά που επισημαίνονται σε σχέση με το ότι το νόμισμα θα πρέπει να είναι ανοιχτό σε όλους, όπως η απλότητα και η χρηστικότητα, η ασφάλεια και το χαμηλό ή μηδενικό κόστος. Αυτές οι επιφυλάξεις επαναλαμβάνονται από περισσότερους από έναν στους δέκα επαγγελματίες (ιδίως εμπόρους), οι οποίοι δηλώνουν ότι τα πρόσθετα χαρακτηριστικά μπορεί να αυξήσουν την πιθανότητα κάποιες αδυναμίες να μην γίνουν αντιληπτές και να υπονομεύσουν την ασφάλεια και την ευρωστία του ψηφιακού ευρώ και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να αποφευχθούν. Ένας συμμετέχων στη διαβούλευση προτείνει: «Το κύριο χαρακτηριστικό ενός μέσου συναλλαγής που προσφέρεται από την ΕΚΤ είναι να είναι αξιόπιστο και αυτό απαιτεί ασφάλεια, ευρωστία και προβλεψιμότητα κατά τη λειτουργία».

Οι πολίτες που απάντησαν σε αυτήν την ερώτηση συχνά αναφέρονται στο ζήτημα της φοροδιαφυγής (βλέπε πίνακα (γ) στο Διάγραμμα Α.3 στο Προσάρτημα) με γενικά αρνητικό τόνο/διάθεση και προτείνουν το ψηφιακό ευρώ να χρησιμοποιηθεί για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου, ενώ ταυτόχρονα τονίζουν ότι οι πληρωμές αποτελούν μέρος της ιδιωτικής τους ζωής.

Η παροχή υπηρεσιών που συνδέονται με το ψηφιακό ευρώ από ενδιάμεσους φορείς θα απαιτούσε ένα ορισμένο επίπεδο διαβεβαίωσης ότι οι χρήστες προστατεύονται δεόντως. Αυτό μπορεί να προβλέπεται ήδη στην ισχύουσα νομοθεσία ή να χρειαστεί να θεσπιστούν διαφορετικές απαιτήσεις, οι οποίες θα μπορούσαν να αφορούν ειδικά το οικοσύστημα του ψηφιακού ευρώ.

Ποιες απαιτήσεις (αδειοδότηση ή άλλη) θα πρέπει να πληρούν οι ενδιάμεσοι φορείς προκειμένου να παρέχουν υπηρεσίες του ψηφιακού ευρώ σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις; Χρησιμοποιήστε ως βάση για την απάντησή σας το ισχύον ρυθμιστικό καθεστώς στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το δείγμα των πολιτών που συμμετείχαν στη διαβούλευση φαίνεται να καθυστερείται κάπως από την πιθανότητα οι ενδιάμεσοι φορείς να υπόκεινται σε κάποια μορφή κανονιστικής απαίτησης για την παροχή υπηρεσιών σε ψηφιακό ευρώ. Οι σημαντικότεροι λόγοι σχετίζονται με ανησυχίες που αφορούν την προστασία της ιδιωτικής ζωής, την κατάχρηση δεδομένων και θέματα ασφάλειας. Ενώ δύο στους πέντε ζητούν ρητά κάποια μορφή εποπτείας ή επίβλεψης, μόνο λίγοι αντιτίθενται σε τέτοιες απαιτήσεις.

Με αυτήν την άποψη συμφωνούν και επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση, όπου η συντριπτική πλειονότητα υποστηρίζει την εφαρμογή κανονικής αδειοδότησης και σχετικών απαιτήσεων προληπτικής εποπτείας (κυρίως πιστωτικά ιδρύματα και πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών). Όσοι αντιτίθενται σε τέτοιες απαιτήσεις (κυρίως ο κλάδος της τεχνολογίας) εκφράζουν ανησυχίες όπως το υψηλότερο κόστος, ο μικρότερος ανταγωνισμός και οι περιορισμοί στην καινοτομία και τονίζουν ότι οι απαιτήσεις θα πρέπει να είναι ανάλογες με το είδος των παρεχόμενων υπηρεσιών (π.χ. μη χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, όπως οι τεχνικοί πάροχοι, χαμηλότεροι κίνδυνοι συνδεδεμένοι με το ψηφιακό ευρώ ανάλογα με την υποδομή παρασκήνιου).

Περισσότεροι από ένας στους δέκα (ιδίως μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων) ζητούν ισότιμους όρους ανταγωνισμού μεταξύ όλων των ενδιάμεσων φορέων που

προσφέρουν τον ίδιο τύπο υπηρεσίας, σύμφωνα με την αρχή «ίδιος κίνδυνος, ίδια δραστηριότητα, ίδια μεταχείριση». Ορισμένοι αναφέρουν την ανάγκη διασφάλισης εναρμονισμένων κανόνων σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Ένας συμμετέχων στη διαβούλευση αναφέρει ότι «αν τα μη τραπεζικά ιδρύματα ή οι μη αδειοδοτημένοι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών πρόκειται να διαδραματίσουν κάποιον ρόλο στη διαμεσολάβηση του ψηφιακού νομίσματος, αυτό πρέπει να γίνει υπό αυστηρή εποπτεία, ιδίως όσον αφορά τους κανόνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας».

Οι επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση αναφέρουν επίσης την ανάγκη επιβολής των κανόνων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (κυρίως πιστωτικά ιδρύματα), καθώς και του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων. Ορισμένοι αναφέρουν πιθανές απαιτήσεις για υποδομές πληροφορικής. Αρκετοί συμμετέχοντες στη διαβούλευση (κυρίως πιστωτικά ιδρύματα και άλλοι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών) θεωρούν ότι η εποπτεία είναι απαραίτητη για να διασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή των κανόνων από τους ενδιάμεσους φορείς.

Ποιες λύσεις είναι οι καταλληλότερες για την αποτροπή της παραχάραξης και των τεχνικών σφαλμάτων, μεταξύ άλλων από πιθανούς ενδιάμεσους φορείς, ώστε να διασφαλίζεται ότι η ποσότητα ψηφιακού ευρώ που κατέχουν οι χρήστες στα ψηφιακά τους πορτοφόλια αντιστοιχεί στην ποσότητα που έχει εκδοθεί από την κεντρική τράπεζα;

Οι μισοί από τους πολίτες που συμμετείχαν στη διαβούλευση απαντούν ότι η χρήση της τεχνολογίας blockchain θα αποτελούσε λύση. Τεχνικές λύσεις γενικά αναφέρθηκαν συχνά, ιδίως με τη μορφή κρυπτογραφίας (σχεδόν το ένα πέμπτο του δείγματος) και παροχής λύσεων λογισμικού ή υλικού με τις απαραίτητες άδειες χρήσης για εποπτευόμενους ενδιάμεσους φορείς και τελικούς χρήστες (π.χ. εφαρμογές κινητής τηλεφωνίας ή κάρτες). Ορισμένοι πολίτες που συμμετείχαν στη διαβούλευση αναφέρουν ότι όλα τα συστήματα που χρησιμοποιούνται από τους ενδιάμεσους φορείς και τους χρήστες θα πρέπει να παρέχονται από την κεντρική τράπεζα, ενώ οι μισοί επίσης ζητούν συγκεκριμένα περιορισμένο ή κανένα ρόλο για τους ενδιάμεσους φορείς. Ένας στους δέκα πολίτες θεωρεί ότι η ρύθμιση και η εποπτεία είναι τα σωστά εργαλεία.

Οι απαντήσεις των επαγγελματιών διαφέρουν μεταξύ του κλάδου της τεχνολογίας και των λοιπών επαγγελματιών. Οι επαγγελματίες της τεχνολογίας αναφέρονται κυρίως σε τεχνικές λύσεις που βασίζονται στην τεχνολογία blockchain, την κρυπτογραφία και λογισμικό και υλικό με τις απαραίτητες άδειες χρήσης. Τα πιστωτικά ιδρύματα, τα πανεπιστημιακά / ερευνητικά ιδρύματα και οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών επίσης αναφέρουν κυρίως την τεχνολογία blockchain, αλλά στηρίζουν και τη ρύθμιση και την εποπτεία. Επιπλέον, ένας στους πέντε από αυτούς τους τρεις τύπους επαγγελματιών αναφέρει ότι η κεντρική τράπεζα θα πρέπει να παρέχει το σύστημα που χρησιμοποιούν οι ενδιάμεσοι φορείς και οι χρήστες, πράγμα που σημαίνει ότι η κεντρική τράπεζα θα είναι υπεύθυνη για τυχόν τεχνικά σφάλματα ή/και παραχάραξη. Τέλος, σχεδόν ένας στους δέκα από όλους τους επαγγελματίες ευνοεί την εισαγωγή τεχνικών ελέγχων σε πραγματικό χρόνο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι πολίτες αναφέρονται στην τεχνολογία blockchain (βλέπε πίνακα (β) στο Διάγραμμα Α.3 στο Προσάρτημα) πολύ συχνότερα από ό,τι οι επαγγελματίες, ακόμη και από ό,τι οι επαγγελματίες του κλάδου της τεχνολογίας.

Ποιος θα ήταν ο καλύτερος τρόπος να ενσωματωθεί το ψηφιακό ευρώ στις υφιστάμενες λύσεις/στα υφιστάμενα προϊόντα τραπεζικών εργασιών και πληρωμών (π.χ. τραπεζικές εργασίες σε σύνδεση με το διαδίκτυο και μέσω κινητών συσκευών, συστήματα εμπόρων); Ποιες πιθανές προκλήσεις πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη σχεδίαση των τεχνολογικών παραμέτρων και των προτύπων του ψηφιακού ευρώ;

Περίπου το ένα τρίτο των πολιτών που συμμετείχαν στη διαβούλευση αναφέρουν ότι το ψηφιακό ευρώ θα πρέπει να ενσωματωθεί στην υπάρχουσα υποδομή πληρωμών, ενώ πολλοί προτείνουν την ενσωμάτωση μέσω τραπεζικών υπηρεσιών και υπηρεσιών πληρωμών, όπου το ψηφιακό ευρώ θα αποθηκεύεται σε ξεχωριστό λογαριασμό από το ιδιωτικό χρήμα. Ένας στους δέκα θεωρεί ότι θα είχε αξία η ενσωμάτωση του ψηφιακού ευρώ μέσω τεχνολογιών ανοικτού κώδικα ή DLT/blockchain, κυρίως επειδή θεωρεί ότι έτσι αυξάνεται η πιθανότητα προώθησης της καινοτομίας. Μεταξύ των ανησυχιών που σχετίζονται με την τεχνολογία και τα πρότυπα, το σημαντικότερο ζήτημα είναι η ασφάλεια και ακολουθούν το ποσοστό υιοθέτησης, η επεκτασιμότητα, η συμμόρφωση και ο ρυθμός καινοτομίας.

Περίπου οι μισοί επαγγελματίες του δείγματος συμφωνούν ότι το ψηφιακό ευρώ θα πρέπει να ενσωματωθεί σε υπάρχουσες τραπεζικές λύσεις και λύσεις πληρωμών. Από τις λύσεις ενσωμάτωσης που αναφέρθηκαν, οι πιο σημαντικές είναι οι πληρωμές σε σύνδεση με το διαδίκτυο και μέσω κινητών συσκευών και οι τραπεζικές λύσεις, οι διασυνδέσεις προγραμματισμού εφαρμογών (API), τα πορτοφόλια, οι κωδικοί QR ή/και οι έξυπνες συσκευές (κάρτες, τηλέφωνα). Σχεδόν ένας στους δέκα αναφέρει ότι η ολοκλήρωση θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει τα τερματικά POS και τις αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές (ATM). Οι κύριες προκλήσεις για την εν λόγω ενσωμάτωση που προσδιορίζονται περιλαμβάνουν την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, τη διαλειτουργικότητα, την επεκτασιμότητα, την τυποποίηση και το κόστος ενσωμάτωσης, καθώς και τη συμμόρφωση με τους κανονισμούς.

Οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών εκτός των πιστωτικών ιδρυμάτων και του κλάδου της τεχνολογίας πιστεύουν ότι η ενσωμάτωση του ψηφιακού ευρώ θα μπορούσε να ωφεληθεί από την τεχνολογία DLT/blockchain, δεδομένου ότι έτσι θα ήταν πιθανότερο να προωθηθεί η καινοτομία, ενώ τα πιστωτικά ιδρύματα και οι έμποροι δεν κάνουν καμία αναφορά στην εν λόγω τεχνολογία. Όλοι συμφωνούν ότι οι πληρωμές σε σύνδεση με το διαδίκτυο και μέσω κινητών συσκευών, καθώς και οι υφιστάμενες λύσεις πληρωμών είναι σε καλύτερη θέση να επιτρέψουν την ενσωμάτωση. Τα πιστωτικά ιδρύματα ανησυχούν περισσότερο για το κόστος της ενσωμάτωσης, ενώ οι έμποροι επισημαίνουν τις υποχρεώσεις συμμόρφωσης και υποβολής εκθέσεων ως τα πιο δύσκολα ζητήματα. Από την άλλη πλευρά, οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών και ο κλάδος της τεχνολογίας θεωρούν την επεκτασιμότητα, την ασφάλεια και τη διαλειτουργικότητα ως τις κύριες προκλήσεις της ενσωμάτωσης, σύμφωνα με τους επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση.

Τεχνικές λύσεις

Εκτός από τα χαρακτηριστικά που θα πρέπει να παρέχονται με το ψηφιακό ευρώ, το Ευρωσύστημα πρέπει να προσδιορίσει το κατάλληλο σύνολο εργαλείων για να διασφαλίσει ότι αυτά τα χαρακτηριστικά μπορούν να παρέχονται με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο, ικανοποιώντας τις απαιτήσεις των χρηστών και διασφαλίζοντας παράλληλα το κατάλληλο επίπεδο ασφάλειας και αποδοτικότητας.

Ποιες τεχνικές λύσεις (σε επίπεδο υποδομής παρασκηνίου και/ή συσκευών) θα μπορούσαν να προαγάγουν χαρακτηριστικά παρόμοια με εκείνα των μετρητών (π.χ. προστασία της ιδιωτικής ζωής, χρήση εκτός σύνδεσης και δυνατότητα χρήσης από ευπαθείς ομάδες);

Σχεδόν οι μισοί πολίτες στο δείγμα των συμμετεχόντων στη διαβούλευση θεωρούν ότι ο καλύτερος τρόπος για την προαγωγή των χαρακτηριστικών που μοιάζουν με μετρητά στη χρήση του ψηφιακού ευρώ είναι η παροχή επαρκών λύσεων τελικού χρήστη. Ειδικότερα, το ένα τέταρτο των συμμετεχόντων προτιμούν λύσεις υλικού, κυρίως (έξυπνες) κάρτες ή ένα ασφαλές στοιχείο σε συσκευές όπως τα έξυπνα κινητά τηλέφωνα. Σχεδόν ένας στους δέκα πολίτες προτιμά να έχει μια λύση λογισμικού όπως ένα πορτοφόλι ή μια εφαρμογή κινητής τηλεφωνίας που θα επέτρεπε τη χρήση του ψηφιακού ευρώ εν είδει μετρητών. Μόνο λίγοι από αυτούς θεωρούν ότι θα πρέπει να παρέχεται ένας συνδυασμός λύσεων λογισμικού και υλικού.

Περίπου το ένα τρίτο των πολιτών που συμμετείχαν στη διαβούλευση πιστεύει ότι τα χαρακτηριστικά που μοιάζουν με τα μετρητά θα πρέπει να υποστηρίζονται από την υποδομή παρασκηνίου, ιδίως αν εξεταστεί μια αποκεντρωμένη υποδομή (συμπεριλαμβανομένης της τεχνολογίας DLT/blockchain).

Η πλειονότητα των επαγγελματιών που συμμετείχαν στη διαβούλευση είναι της γνώμης ότι οι λύσεις πρόσβασης τελικού χρήστη είναι καταλληλότερες για την προαγωγή των χαρακτηριστικών που μοιάζουν με μετρητά, είτε μόνων τους είτε σε συνδυασμό με κατάλληλες υποδομές παρασκηνίου. Το ένα τρίτο των επαγγελματιών προτείνει έναν συνδυασμό λύσεων λογισμικού (π.χ. πορτοφόλι, εφαρμογή) και υλικού (π.χ. κάρτα, ασφαλές στοιχείο σε συσκευή, ειδική αποθήκευση ή συσκευή), ενώ περίπου ένας στους πέντε θεωρεί ότι οι (έξυπνες) κάρτες θα ήταν προτιμότερος τρόπος πρόσβασης. Ένα παρόμοιο ποσοστό υποστηρίζει τα πορτοφόλια και κάποιοι επιλέγουν τα έξυπνα κινητά τηλέφωνα.

Σχεδόν οι μισοί από τους επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση θεωρούν ότι η υποδομή παρασκηνίου είναι μια ελπιδοφόρα λύση για αυτόν τον σκοπό, με έναν στους πέντε να αναφέρεται σε αποκεντρωμένες υποδομές που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν με τεχνολογία DLT/blockchain, ενώ μόνο λίγοι συμμετέχοντες αναφέρονται σε δίκτυα ATM ή/και καρτών, κυρίως σε συνδυασμό με τη χρήση καρτών.

Για τη χρήση εκτός σύνδεσης, περίπου ένας στους δέκα επαγγελματίες προτείνει τόσο τις (έξυπνες) κάρτες όσο και τα πορτοφόλια με λειτουργίες εκτός σύνδεσης, ενώ αναγνωρίζει αναδυόμενες προκλήσεις όπως η πρόληψη των διπλών δαπανών και η διαχείριση της ροής πληρωμών μέχρι την ηλεκτρονική επικύρωση, για την οποία σχεδόν το ένα δέκατο των συμμετεχόντων προτείνει τον καθορισμό ορίων στον αριθμό

ή/και την αξία των συναλλαγών εκτός σύνδεσης. Ένα άλλο δέκατο των επαγγελματιών που συμμετείχαν στη διαβούλευση αναφέρουν ότι οι κρυπτογραφικές λύσεις (π.χ. η τεχνική zero-knowledge proof σε συνδυασμό με την τεχνολογία DLT/blockchain) θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την ενίσχυση της προστασίας της ιδιωτικής ζωής.

Από τα χαρακτηριστικά που είναι παρόμοια με εκείνα των μετρητών και αναφέρονται από τους επαγγελματίες, τα πιο σημαντικά είναι η συνδεσιμότητα εκτός διαδικτύου, η προστασία της ιδιωτικής ζωής, η εμπιστευτικότητα και η προσβασιμότητα.

Συνολικά, τόσο οι πολίτες όσο και οι επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση συμφωνούν ότι συγκεκριμένες λύσεις πρόσβασης τελικού χρήστη θα ήταν ο καλύτερος τρόπος για την προαγωγή χαρακτηριστικών που είναι παρόμοια με εκείνα των μετρητών, αναγνωρίζοντας παράλληλα τη δυνατότητα της υποδομής παρασκηνίου να υποστηρίξει παρόμοιες λύσεις.

Ποιες λύσεις λογισμικού και υλικού (π.χ. κινητά τηλέφωνα, υπολογιστές, έξυπνες κάρτες, φορητές συσκευές) θα μπορούσαν να προσαρμοστούν για το ψηφιακό ευρώ;

Περίπου το ένα τρίτο των πολιτών που συμμετείχαν στη διαβούλευση θεωρούν ότι όλες οι διαθέσιμες λύσεις λογισμικού και υλικού θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για το ψηφιακό ευρώ. Περίπου οι μισοί από αυτούς θα προτιμούσαν συγκεκριμένες λύσεις υλικού, κυρίως προσαρμογές κινητών τηλεφώνων ή έξυπνων καρτών και φορητών συσκευών (π.χ. έξυπνα ρολόγια). Το ένα πέμπτο εκφράζει προτίμηση για λύσεις λογισμικού σε υπάρχον υλικό, όπως πορτοφόλια και εφαρμογές κινητής τηλεφωνίας. Ένα μικρό ποσοστό των συμμετεχόντων τονίζει την ασφάλεια του ψηφιακού ευρώ, ιδίως όσον αφορά τις πιθανές λύσεις λογισμικού και υλικού.

Οι μισοί επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση πιστεύουν ότι οι λύσεις υλικού θα μπορούσαν να προσαρμοστούν για το ψηφιακό ευρώ, με μια σχετική πλειοψηφία να τοποθετεί τα κινητά τηλέφωνα σε καλύτερη θέση, ενώ ακολουθούν οι υπολογιστές και τα συστήματα μικροεπεξεργαστών σε φυσικές συσκευές, αλλά και οι έξυπνες συσκευές, συμπεριλαμβανομένων των έξυπνων τηλεφώνων, των έξυπνων καρτών και των φορητών συσκευών. Ένα άλλο τέταρτο των συμμετεχόντων επαγγελματιών είναι της γνώμης ότι οι λύσεις λογισμικού είναι πιθανότερο να προσαρμοστούν για το ψηφιακό ευρώ, ιδίως τα πορτοφόλια και οι εφαρμογές κινητής τηλεφωνίας. Ορισμένοι από αυτούς αναφέρονται στην τεχνολογία NFC/Bluetooth και στους κωδικούς QR.

Οι επαγγελματίες επίσης θεωρούν ότι η ασφάλεια αποτελεί σημαντική πτυχή για κάθε λύση λογισμικού και υλικού και την επισημαίνουν αναλόγως. Επιπλέον, οι λύσεις πρέπει να είναι απλές για την προαγωγή της προσβασιμότητας. Τέλος, σχεδόν ένας στους δέκα αναφέρει επίσης ότι οι λύσεις πρόσβασης τελικού χρήστη πρέπει να διασφαλίζουν την προστασία της ιδιωτικής ζωής και την εμπιστευτικότητα, τηρώντας παράλληλα τους κανονισμούς, και να επιτρέπουν στην αγορά να καινοτομεί και να προτείνει λύσεις.

Οι πολίτες που συμμετείχαν στη διαβούλευση δείχνουν έντονη προτίμηση στη δυνατότητα χρήσης του ψηφιακού ευρώ στα κινητά τους τηλέφωνα (βλέπε πίνακα (δ))

στο Διάγραμμα Α.2 στο Προσάρτημα), ενώ οι επαγγελματίες επισημαίνουν ένα ευρύτερο φάσμα λύσεων υλικού και λογισμικού.

Περιορισμός της χρήσης του ψηφιακού ευρώ ως επένδυσης

Δεδομένου ότι το ψηφιακό ευρώ θα πρέπει να σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε να αποτελεί ελκυστικό μέσο πληρωμής, το Ευρωσύστημα πρέπει να προσδιορίσει τα κατάλληλα μέσα που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για να αποφευχθεί η υπερβολική χρήση του ως μορφής επενδύσεων και ο σχετικός κίνδυνος μεγάλων μετατοπίσεων από το ιδιωτικό χρήμα στο ψηφιακό ευρώ.

Η κεντρική τράπεζα θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει αρκετά μέσα για να διαχειριστεί την ποσότητα ψηφιακού ευρώ σε κυκλοφορία (όπως ποσοτικά όρια ή τοκισμός με κλιμακούμενο επιτόκιο), διασφαλίζοντας ότι ο μηχανισμός μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής δεν θα επηρεαστεί από μετατοπίσεις μεγάλων ποσών χρήματος εμπορικής τράπεζας προς διακρατήσεις ψηφιακού ευρώ. Πώς αξιολογείτε αυτές και άλλες εναλλακτικές από οικονομική σκοπιά;

Οι περισσότεροι από τους πολίτες που συμμετείχαν στη διαβούλευση αναφέρουν συγκεκριμένα την ανάγκη είτε καθορισμού ορίων διακράτησης είτε τοκισμού με κλιμακούμενο επιτόκιο, ή ενός συνδυασμού και των δύο, ούτως ώστε να ελέγχεται η ποσότητα ψηφιακού ευρώ σε κυκλοφορία, ενώ ένας στους δέκα αναφέρεται σε όρια δαπανών. Περίπου το ένα τρίτο των πολιτών είναι κατά της εισαγωγής εργαλείων περιορισμού της ποσότητας του ψηφιακού ευρώ σε κυκλοφορία.

Οι περισσότεροι επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση συμφωνούν ότι το ποσό του ψηφιακού ευρώ σε κυκλοφορία θα πρέπει να είναι περιορισμένο, με σχεδόν ίσο διαχωρισμό μεταξύ εκείνων που προτείνουν όρια διακράτησης, τοκισμό με κλιμακούμενο επιτόκιο ή έναν συνδυασμό και των δύο. Ειδικότερα, ο τοκισμός με κλιμακούμενο επιτόκιο είναι δημοφιλής στην ερευνητική κοινότητα, ενώ υπέρ των ορίων διακράτησης τάσσονται τα πιστωτικά ιδρύματα. Σχεδόν οι μισοί έμποροι (διαδικτυακά και φυσικά καταστήματα και εμπορικές ενώσεις) αντιτίθενται σε οποιοδήποτε εργαλείο περιορίζει την ποσότητα ψηφιακού ευρώ σε κυκλοφορία.

Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος να εξασφαλιστεί ότι ο τοκισμός με κλιμακούμενο επιτόκιο δεν επηρεάζει αρνητικά τη χρησιμότητα του ψηφιακού ευρώ, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας χρήσης του εκτός σύνδεσης;

Όταν αναφέρονται συγκεκριμένα στο θέμα του τοκισμού με κλιμακούμενο επιτόκιο για το ψηφιακό ευρώ που χρησιμοποιείται εκτός σύνδεσης, οι περισσότεροι συμμετέχοντες στη διαβούλευση θεωρούν ότι αυτός απλώς δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται στο ψηφιακό ευρώ εκτός σύνδεσης. Το ένα δέκατο των πολιτών αναφέρει ότι οι διακρατήσεις της πρώτης βαθμίδας θα πρέπει να είναι αρκετά μεγάλες ώστε να καλύπτουν τις συνήθεις ανάγκες πληρωμών λιανικής. Το ένα τρίτο από αυτούς προτείνουν καθυστέρηση του διαδικτυακού διακανονισμού μικρών ποσών που μεταφέρονται εκτός σύνδεσης.

Η δυνατότητα καθυστέρησης του διακανονισμού αναφέρεται επίσης από έναν στους πέντε επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση, οι οποίοι συχνά επισημαίνουν ότι ο κίνδυνος καθυστέρησης του διακανονισμού πρέπει να βαρύνει κάποιον (έμπορο, ενδιάμεσο φορέα ή κεντρική τράπεζα). Πράγματι, το ένα πέμπτο των επαγγελματιών βλέπει προκλήσεις ως προς τον τοκισμό του ψηφιακού ευρώ χωρίς σύνδεση. Για αυτόν τον λόγο, ένας στους δέκα επαγγελματίες προτείνει ο τοκισμός με κλιμακούμενο επιτόκιο να εφαρμόζεται μόνο στις διαδικτυακές διακρατήσεις ψηφιακού ευρώ και όχι στις διακρατήσεις χωρίς σύνδεση. Οι τεχνολογικές εταιρείες φαίνεται να είναι πιο αισιόδοξες σχετικά με τον συμβιβασμό μεταξύ τοκισμού και χρήσης εκτός σύνδεσης: δύο στις πέντε λένε ότι υπάρχουν δυνατότητες ανάλογα με τη σχεδίαση (σχεδόν τρεις στους δέκα λοιπούς επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση).

Το ένα πέμπτο των επαγγελματιών που θεωρούν ότι θα εφαρμοστεί ο τοκισμός αναφέρει τη δυνατότητα μιας πρώτης βαθμίδας για τις πληρωμές λιανικής και μιας δεύτερης βαθμίδας με επιτόκια ποινής για την αποθάρρυνση των μεγάλων διακρατήσεων (κυρίως πιστωτικά ιδρύματα). Ένας στους επτά (ιδίως πιστωτικά ιδρύματα) θεωρεί ότι ο τρόπος με τον οποίο καθορίζονται τα επιτόκια θα πρέπει να είναι εύκολα κατανοητός και να συνδέεται με τη νομισματική πολιτική, ή ακόμη και να κατοχυρώνεται από τον νόμο. Ένα παρόμοιο ποσοστό συμμετεχόντων θεωρεί ότι τα όρια και ο τοκισμός θα πρέπει να διαφοροποιούνται ανά κατηγορία χρηστών. Για παράδειγμα, οι έμποροι θα είχαν υψηλότερο όριο από τους καταναλωτές προκειμένου να λαμβάνουν εισερχόμενες πληρωμές.

Αν το ψηφιακό ευρώ υπόκειται σε όρια ως προς τα τηρούμενα υπόλοιπα, ποιος θα ήταν ο καλύτερος τρόπος ώστε να επιτρέπεται η αυτόματη μεταφορά εισερχόμενων πληρωμών πάνω από το όριο αυτό στον ιδιωτικό χρηματικό λογαριασμό του χρήστη;

Η πλειονότητα των πολιτών που υπέθεσαν ότι θα ισχύσουν όρια διακράτησης αναφέρουν ότι η αυτόματη μεταφορά σε λογαριασμό ιδιωτικού χρήματος θα μπορούσε να εφαρμοστεί για να διασφαλιστεί η λήψη πληρωμών σε ψηφιακό ευρώ, αν και αυτές θα παραβίαζαν το όριο εάν απλώς προστίθεντο στις προηγούμενες διακρατήσεις ψηφιακού ευρώ. Ενώ περίπου ένας στους έξι ζητούν πλήρη ενσωμάτωση στα συστήματα των τραπεζών τους, ένα σχεδόν ίσο ποσοστό τονίζει την ανάγκη συναίνεσης των χρηστών, ζητώντας κυρίως τη δυνατότητα οι εισερχόμενες συναλλαγές να τίθενται σε αναμονή εάν ο δικαιούχος δεν επιθυμεί να συνδέσει την πληρωμή σε ψηφιακό ευρώ με τραπεζικό λογαριασμό.

Η συντριπτική πλειονότητα των επαγγελματιών που συμμετείχαν στη διαβούλευση και υποστηρίζουν τα όρια διακράτησης αναφέρουν ότι το πλεονάζον ποσό θα μπορούσε να μεταφέρεται αυτόματα σε ιδιωτικό χρηματικό λογαριασμό. Όσον αφορά τον προσδιορισμό του τρόπου με τον οποίο θα πρέπει να επιτευχθεί αυτό, σχεδόν ένας στους πέντε συμμετέχοντες αναφέρει την ενσωμάτωση των υπηρεσιών σε ψηφιακό ευρώ στο χρηματικό σύστημα των εμπορικών τραπεζών. Η πλειονότητα των εν λόγω συμμετεχόντων αναφέρεται στην ανάγκη για μια εφαρμογή που θα συγκεντρώνει πληροφορίες και θα προσφέρει υπηρεσίες θεματοφυλακής και πληρωμών τόσο σε ψηφιακό ευρώ όσο και σε ιδιωτικό χρήμα. Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι η δυνατότητα μετάβασης από το ψηφιακό ευρώ στις διακρατήσεις χρήματος εμπορικής τράπεζας θα

πρέπει επίσης να λειτουργεί προς την αντίθετη κατεύθυνση, δίνοντας στους χρήστες τη δυνατότητα να αναπληρώνεται αυτόματα ο λογαριασμός ή το πορτοφόλι τους σε ψηφιακό ευρώ όταν πραγματοποιούν μια πληρωμή.

Ένας στους δέκα επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση είναι επιφυλακτικοί όσον αφορά τις αυτόματες μεταφορές, κυρίως λόγω ανησυχιών σχετικά με την προστασία της ιδιωτικής ζωής και την προσβασιμότητα που συνδέονται με την ανάγκη παροχής ενός λογαριασμού ιδιωτικού χρήματος, λόγω του ανταγωνισμού και της σιωπηρής εξάρτησης από τις τράπεζες, καθώς και λόγω της αύξησης της πολυπλοκότητας όσον αφορά τη διαχείριση των ισολογισμών στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Όπως και οι πολίτες που συμμετείχαν στη διαβούλευση, οι επαγγελματίες επίσης υπογραμμίζουν την ανάγκη να εξασφαλίζεται η κατάλληλη ενημέρωση των χρηστών και να ζητείται η συγκατάθεσή τους για μεταφορές χρημάτων μεταξύ διακρατήσεων ψηφιακού ευρώ και ιδιωτικού χρήματος.

Διεθνείς πληρωμές

Το ψηφιακό ευρώ θα μπορούσε να συμβάλει στην αντιμετώπιση των σημερινών ανεπαρειών όσον αφορά τις πληρωμές μεταξύ διαφορετικών νομισμάτων και τις διασυνοριακές πληρωμές μέσω της βελτίωσης της διαλειτουργικότητας μεταξύ των χωρών και των αντίστοιχων νομισμάτων τους. Το Ευρωσύστημα θα πρέπει να προσδιορίσει τον κατάλληλο τρόπο για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας στις διεθνείς πληρωμές, αντιμετωπίζοντας παράλληλα τις ανεπιθύμητες συνέπειες για τις τοπικές και διεθνείς οικονομίες.

Τι χαρακτηριστικά θα πρέπει να έχει το ψηφιακό ευρώ για να διευκολύνει τις πληρωμές μεταξύ διαφορετικών νομισμάτων;

Οι πολίτες που συμμετείχαν στη διαβούλευση δείχνουν μεγάλο ενδιαφέρον για την ταχύτητα των διασυνοριακών πληρωμών (πάνω από το ένα τέταρτο των συμμετεχόντων τόνισαν τη σημασία του στιγμιαίου διακανονισμού), το κόστος (το ένα τέταρτο των συμμετεχόντων ανέφερε ότι το κόστος πρέπει να είναι χαμηλό) και τη διαφάνεια των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Ένας πολίτης αναφέρει ότι το ψηφιακό ευρώ θα πρέπει να διαθέτει «έναν μετατροπέα νομισμάτων σε πραγματικό χρόνο» και ένας άλλος προτείνει το ψηφιακό ευρώ να «συνδεθεί με άλλα ψηφιακά νομίσματα κεντρικής τράπεζας σε όλον τον κόσμο».

Οι επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση επικεντρώνονται κυρίως στο θέμα της διαλειτουργικότητας και στον ρόλο των ενδιάμεσων φορέων, είτε ως φορέων διακανονισμού είτε, σε μικρότερο βαθμό, ως σημείων εισόδου. Το ένα πέμπτο από αυτούς (ειδικότερα οι μισές οργανώσεις καταναλωτών και το ένα τέταρτο των εμπόρων) θεωρεί ότι οι συναλλαγές μεταξύ διαφορετικών νομισμάτων που αφορούν το ψηφιακό ευρώ θα πρέπει να πραγματοποιούνται με χαμηλό ή μηδενικό κόστος. Η συμμόρφωση με τους κανονισμούς, συμπεριλαμβανομένου κυρίως του συμβιβασμού μεταξύ των απαιτήσεων για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των απαιτήσεων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, επισημαίνεται επίσης ως ιδιαίτερα σημαντική (οι μισές τράπεζες).

Θα πρέπει η χρήση του ψηφιακού ευρώ εκτός της ζώνης του ευρώ να περιορίζεται και, αν ναι, με ποιον τρόπο;

Η μεγάλη πλειονότητα των πολιτών που συμμετείχαν στη διαβούλευση δηλώνουν ότι η χρήση του ψηφιακού ευρώ εκτός της ζώνης του ευρώ δεν θα πρέπει να περιορίζεται υπό τον όρο ότι παρέχονται εγγυήσεις ως προς την ασφάλεια, ενώ ένας στους δέκα θεωρεί ότι θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί διασυνοριακά αλλά με όρια (όταν το ψηφιακό ευρώ τεθεί για πρώτη φορά σε κυκλοφορία και σταδιακή άρση στη συνέχεια). Τέλος, σχεδόν ένας στους δέκα αντιτίθεται στη χρήση του ψηφιακού ευρώ εκτός της ζώνης του ευρώ, καθώς δεν θεωρεί ότι υπάρχουν σχετικά οφέλη.

Η πλειονότητα των επαγγελματιών που συμμετείχαν στη διαβούλευση είναι επίσης της γνώμης ότι η χρήση του ψηφιακού ευρώ δεν θα πρέπει να περιορίζεται στο εξωτερικό και βλέπουν πολλά οφέλη από τη διασυνοριακή χρήση του, μεταξύ άλλων την ενίσχυση του ρόλου του ευρώ ως διεθνούς μέσου πληρωμής. Αν και η διεθνής χρήση του ψηφιακού ευρώ είναι επιθυμητή, οι επαγγελματίες αναγνωρίζουν ότι ενδέχεται να προκύψουν ορισμένες προκλήσεις και κίνδυνοι (ειδικότερα δύο στους πέντε από τον κλάδο της τεχνολογίας και ένας στους δέκα παρόχους υπηρεσιών πληρωμών εκτός των πιστωτικών ιδρυμάτων).

Ένας στους πέντε επαγγελματίες που συμμετείχαν στη διαβούλευση αναφέρει ότι η χρήση του ψηφιακού ευρώ εκτός της ζώνης του ευρώ θα πρέπει να υπόκειται σε όρια (δύο στους πέντε συμμετέχοντες από τον κλάδο της τεχνολογίας και σχεδόν ένας στους τέσσερις από τον τραπεζικό κλάδο). Αυτό που τους ενδιαφέρει είναι να αποτραπούν οι πιθανοί μακροοικονομικοί κίνδυνοι και η εγκληματική χρήση, μέσω ανώτατων ορίων στις διακρατήσεις στο εξωτερικό, μέσω ανώτατων ορίων στις συναλλαγές ή και τα δύο, καθώς και με τη θέσπιση απαίτησης υποχρεωτικής καταγραφής των εκρών ψηφιακού ευρώ από τη ζώνη του ευρώ. Ωστόσο, ένα μικρό ποσοστό των επαγγελματιών που συμμετείχαν στη διαβούλευση θεωρεί ότι θα είναι δύσκολο να περιοριστεί η χρήση του ψηφιακού ευρώ.

Τέλος, ένας στους δέκα επαγγελματίες δεν συμφωνεί με τη χρήση του ψηφιακού ευρώ εκτός της ζώνης του ευρώ (συμπεριλαμβανομένου σχεδόν του ενός τετάρτου των συμμετεχόντων που προέρχονται από τον κλάδο της τεχνολογίας και του εμπορίου).

Συμβολή στη μελλοντική ανάπτυξη και εισαγωγή του ψηφιακού ευρώ

Η αξιολόγηση της υποστήριξης των μελλοντικών τελικών χρηστών και των παραγόντων της αγοράς που θα μπορούσαν να συμμετάσχουν στην παροχή υπηρεσιών σε ψηφιακό ευρώ είναι ζωτικής σημασίας για την αξιολόγηση των ουσιαστικών επιχειρημάτων για την έκδοση. Το Ευρωσύστημα ενδιαφέρεται ιδιαίτερα να ακούσει τις απόψεις του κοινού προκειμένου να διασφαλίσει ότι οποιαδήποτε αλλαγή στη μορφή του χρήματος και των πληρωμών που προσφέρει το Ευρωσύστημα θα παραμείνει σταθερά ριζωμένη στην εμπιστοσύνη των πολιτών.

Τι ρόλο μπορείτε να παίξετε εσείς ή ο οργανισμός σας ώστε να προαγάγετε την κατάλληλη σχεδίαση και την κατάλληλη χρήση του ψηφιακού ευρώ ως αποτελεσματικού μέσου πληρωμής;

Οι περισσότεροι πολίτες που συμμετείχαν στη διαβούλευση αναφέρουν ότι θα είναι έτοιμοι να στηρίξουν το ψηφιακό ευρώ, π.χ. απλώς υιοθετώντας το, δοκιμάζοντάς το και συμβάλλοντας στη σχεδίασή του. Το ένα τέταρτο από αυτούς (ιδιαίτερα οι συμμετέχοντες ηλικίας 55 ετών και άνω) δηλώνουν ότι δεν θα το στηρίξουν, επειδή είναι είτε απρόθυμοι είτε ανίκανοι να το πράξουν. Τέλος, μόνο μια μειονότητα θα εναντιωνόταν ενεργά στην έκδοση ψηφιακού ευρώ, κυρίως επειδή δεν πιστεύει στη δέσμευση του Ευρωσυστήματος να μην χρησιμοποιήσει το ψηφιακό ευρώ ως εργαλείο για την επιβολή έντονα αρνητικών επιτοκίων και να διατηρήσει τη διαθεσιμότητα μετρητών.

Ένα σημαντικό ποσοστό των επαγγελματιών που απαντούν σε αυτό το ερώτημα αναφέρουν τον ρόλο τους στην υποστήριξη του ψηφιακού ευρώ μέσω της χρήσης, της προώθησης ή της έρευνας. Το ένα τέταρτο των επαγγελματιών είναι διατεθειμένοι να παράσχουν τεχνική υποστήριξη για τη σχεδίαση και τη χρήση του ψηφιακού ευρώ, είτε μέσω λύσεων πρόσβασης τελικού χρήστη (ιδίως λογισμικού αλλά και υλικού) είτε μέσω της ανάπτυξης σχεδίασης και υποδομών. Μόνο μια μειονότητα επαγγελματιών (κυρίως έμποροι) δηλώνουν ότι δεν θα στηρίξουν το ψηφιακό ευρώ επειδή δεν συμφωνούν με την έκδοση του.

4 Συμπέρασμα

Το Ευρωσύστημα εκφράζει την ικανοποίησή του για το υψηλό επίπεδο συμμετοχής στη δημόσια διαβούλευση και σημειώνει με μεγάλο ενδιαφέρον τις απόψεις των συμμετεχόντων. Κάθε μορφή χρήματος κεντρικής τράπεζας θα πρέπει να καλύπτει τις εξελισσόμενες ανάγκες του κοινού και της οικονομίας γενικότερα. Ταυτόχρονα, οι προβληματισμοί σχετικά με τα οφέλη και τις προκλήσεις της έκδοσης ψηφιακού ευρώ, καθώς και με την πιθανή σχεδίασή του, αποτελούν ανοικτά ερωτήματα που απαντώνται καλύτερα με τη συμβολή όλων των ενδιαφερόμενων μερών. Για τον σκοπό αυτό, η προσέγγιση του κοινού σε πρώιμο στάδιο της φάσης αξιολόγησης του ψηφιακού ευρώ μας δίνει τη δυνατότητα να επωφεληθούμε εξαρχής από αυτές τις πληροφορίες.

Αν και δεν είναι αντιπροσωπευτικά του ευρωπαϊκού πληθυσμού στο σύνολό του, τα σχόλια και οι παρατηρήσεις των πολιτών και των επαγγελματιών δείχνουν ότι η προστασία της ιδιωτικής ζωής, η ασφάλεια, η χρηστικότητα, το χαμηλό κόστος και η προσβασιμότητα συγκαταλέγονται στα πιο δημοφιλή χαρακτηριστικά που αναμένουν οι συμμετέχοντες από ένα πιθανό ψηφιακό ευρώ. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες τονίζουν την αξία της προστασίας της ιδιωτικής ζωής, συχνά αναγνωρίζοντας τις απαιτήσεις για την αποφυγή παράνομων δραστηριοτήτων και την παράλληλη προστασία του εμπιστευτικού χαρακτήρα των δεδομένων πληρωμών.

Η συντριπτική πλειονότητα των συμμετεχόντων θεωρεί ότι οι ενδιάμεσοι φορείς θα διαδραματίσουν ρόλο στο οικοσύστημα του ψηφιακού ευρώ, κυρίως ως μέσο για την εισαγωγή καινοτόμων και αποδοτικών υπηρεσιών και την προαγωγή της ενσωμάτωσης στις ήδη διαθέσιμες υπηρεσίες.

Διαφορετικές απόψεις εκφράζονται σχετικά με τη χρήση εργαλείων για την αποφυγή ανεπιθύμητων μακροοικονομικών συνεπειών, το οποίο είναι μεν τεχνικό θέμα, αλλά αφορά σε σημαντικό βαθμό το δημόσιο συμφέρον. Γενικά, οι συμμετέχοντες αναμένουν τη στήριξη των διασυννοριακών πληρωμών και των πληρωμών μεταξύ διαφορετικών νομισμάτων με ταχύτητα, διαλειτουργικότητα και χαμηλό κόστος.

Συνολικά, οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες στη διαβούλευση είναι πρόθυμοι να στηρίξουν το ψηφιακό ευρώ, ιδίως δεδομένης της δέσμευσης του Ευρωσυστήματος από τότε που άρχισε να ασχολείται δημόσια με το θέμα ότι δεν θα χρησιμοποιήσει το ψηφιακό ευρώ για να καταργήσει τα μετρητά ή να μειώσει τα επιτόκια στην οικονομία.¹¹

Οι απαντήσεις στη δημόσια διαβούλευση παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για τις συνεχιζόμενες αξιολογήσεις και τις επικείμενες αποφάσεις του Ευρωσυστήματος σχετικά με την πιθανότητα έκδοσης ψηφιακού ευρώ, παρόλο που είναι αποδεκτό ότι το δείγμα των συμμετεχόντων δεν είναι αντιπροσωπευτικό του ευρωπαϊκού πληθυσμού.

¹¹ Βλ. για παράδειγμα την [έκθεση για το ψηφιακό ευρώ](#) του Ευρωσυστήματος (ειδικά τον Πρόλογο και την Απαίτηση 12), [A digital euro for the digital era](#) (εισαγωγική δήλωση του Fabio Panetta, μέλους της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ, ενώπιον της Επιτροπής ECON του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου), και [Evolution or revolution? The impact of a digital euro on the financial system](#) (ομιλία του Fabio Panetta, μέλους της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ, σε διαδικτυακό σεμινάριο του Bruegel).

Παράλληλα, απαιτούνται πειράματα για την αξιολόγηση των πλεονεκτημάτων και των αδυναμιών των διαφόρων σχεδιαστικών επιλογών, καθώς και περαιτέρω ανάλυση των επιπτώσεων πολιτικής του ψηφιακού ευρώ για την επίτευξη μιας ολοκληρωμένης αξιολόγησης των τεχνικών πληροφοριών που ελήφθησαν.

Η ανάλυση αυτή δεν προδικάζει αποφάσεις, δεν καταλήγει σε συμπεράσματα ούτε δεσμεύει το Ευρωσύστημα να παράσχει ψηφιακό ευρώ σε οποιαδήποτε μορφή. Επίσης, δεν εμποδίζει το Ευρωσύστημα να διερευνήσει περαιτέρω και να συζητήσει με το ευρύ κοινό και τους ενδιαφερόμενους φορείς σχετικά με το θέμα του ψηφιακού ευρώ.

Προσάρτημα

Σημείωση σχετικά με τη μεθοδολογία

Η γλώσσα στην οποία διατυπώνονται οι απαντήσεις προσδιορίστηκε με βάση τη γλώσσα που δήλωσαν οι συμμετέχοντες και προσαρμόστηκε κάθε φορά που η εν λόγω δήλωση ήταν εσφαλμένη. Στη συνέχεια, οι απαντήσεις σε κάθε γλώσσα μεταφράστηκαν με ένα εργαλείο αυτόματης μετάφρασης. Σε ορισμένες περιπτώσεις ήταν απαραίτητο να διορθωθούν εσφαλμένα μεταφρασμένες λέξεις.

Ο μη δομημένος χαρακτήρας των βασικών δεδομένων αυτής της ανάλυσης –δηλαδή ανοικτές ερωτήσεις– απαιτούσε μια προσέγγιση ανάλυσης κειμένου. Διενεργήθηκε ποσοτική ανάλυση των κειμένων στα αγγλικά (τόσο μεταφρασμένα όσο και πρωτότυπα) και, παράλληλα, μια ποιοτική ανάλυση για την επικύρωση των αποτελεσμάτων.

Κάθε ερώτηση απαιτούσε διαφορετικό τύπο ανάλυσης και, σε μικρότερο βαθμό, διαφορετικές τυποποιημένες ενέργειες προεπεξεργασίας, όπως μετατροπή όλων των λέξεων σε πεζά, αφαίρεση σημείων στίξης, αριθμών, διαζευκτικών λέξεων και συνήθων λέξεων («οι», «και», «του», «για», κ.λπ.) και αποκοπή καταλήξεων (η διαδικασία ανάλυσης των λέξεων που κλίνουνται στη ριζική τους μορφή). Για την καλύτερη αναγνωσιμότητα, οι ριζικές μορφές των λέξεων που κλίνουνται αναπαριστώνται με τη μορφή της πιο συχνής κλίσης.

Για να συμπληρωθεί και να επικυρωθεί η ταξινόμηση με ανθρώπινη κωδικοποίηση, χρησιμοποιήθηκαν προσεγγίσεις βάσει λεξικών, ανάλυση συχνότητας, δομικά μοντέλα θεμάτων και ταξινομητές μηχανής υποστήριξης. Τα αποτελέσματα που προέκυψαν συνήθως εμφανίζονται στα διαγράμματα με χρήση προσέγγισης βασιζόμενης σε λεξικά για ευκολότερη ερμηνεία.

Μετά την ταξινόμηση των απαντήσεων, πραγματοποιήθηκε ανάλυση παλινδρόμησης (λογιστική ή πολυωνυμική) των πρωτότυπων απαντήσεων για την κατανόηση της σχέσης μεταξύ των κοινωνικοδημογραφικών χαρακτηριστικών και της πιθανότητας να είναι κανείς στη μια ή στην άλλη κατηγορία. Όλες οι παλινδρομήσεις περιλαμβάνουν το φύλο, την ηλικιακή κατηγορία (κάτω των 35, από 35 έως 54 και 55 ετών και άνω), την ομάδα χωρών (βόρεια, νότια και ανατολικά κράτη μέλη της ΕΕ και χώρες εκτός της ΕΕ) και τον τομέα (πανεπιστημιακή και εκπαιδευτική κοινότητα, δημόσιος τομέας και κοινωνία των πολιτών, χρηματοοικονομικός τομέας, ιδιωτικός τομέας κ.λπ.).

Αφού οι απαντήσεις ταξινομήθηκαν, οι δημογραφικές κατηγορίες (ηλικιακή ομάδα, χώρα και τομέας) αναλύθηκαν ως ποσοστά.

Τάσεις που παρατηρήθηκαν

Η διαβούλευση ετέθη στη διάθεση του κοινού στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ, όπως φαίνεται στο Προσάρτημα. Παρουσιάστηκαν δεκαοκτώ ερωτήσεις σε έξι σελίδες,

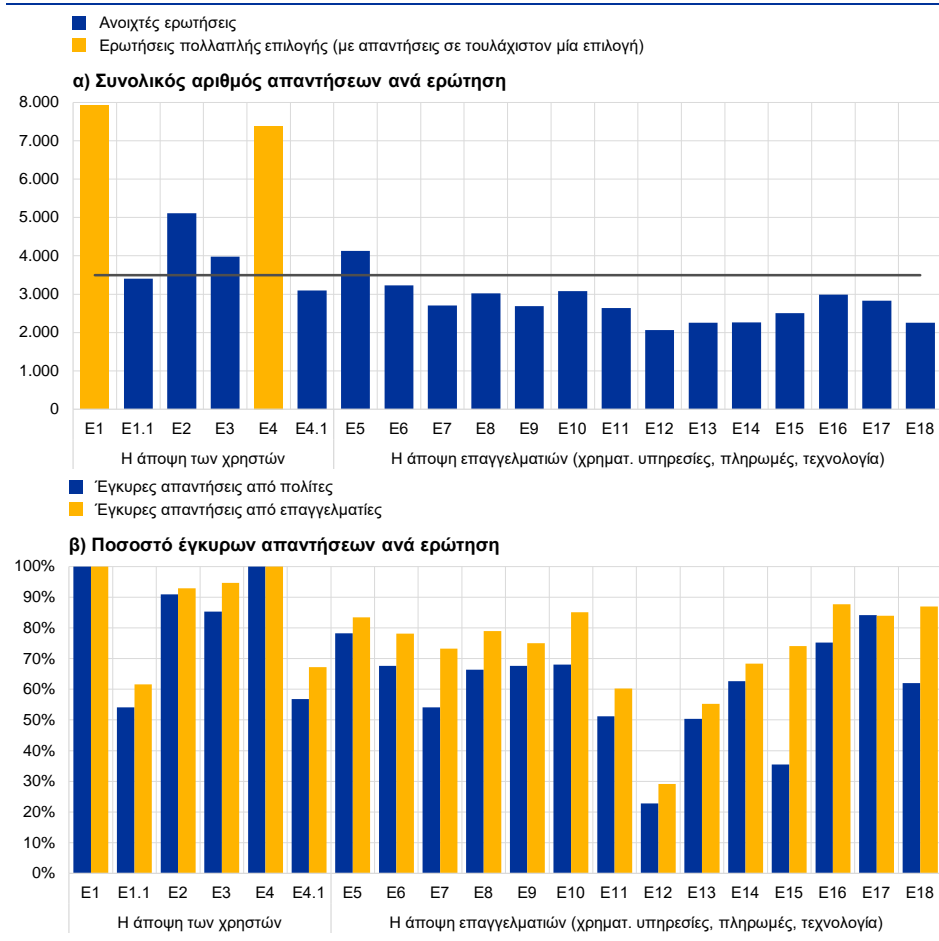
χωρισμένες σε δύο ενότητες: i) Η προοπτική των χρηστών (ερωτήσεις 1-4 στις σελίδες 2 και 3) και ii) η προοπτική των επαγγελματιών από τους τομείς των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, των πληρωμών και της τεχνολογίας (ερωτήσεις 5-18 στις σελίδες 4-6) (βλ. πίνακα (α) στο Διάγραμμα Α.1). Ενώ στην πρώτη ενότητα περιλαμβάνονταν δύο ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής (η ερώτηση 1 και η ερώτηση 4), στη δεύτερη ενότητα υπήρχαν μόνο ανοικτές ερωτήσεις. Όλοι οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να απαντήσουν σε όλες τις ερωτήσεις, ανεξάρτητα από τις κοινωνικοδημογραφικές πληροφορίες που παρείχαν, γεγονός που οδήγησε σε μια σχετικά ίση κατανομή των πολιτών και των επαγγελματιών και στις δύο ενότητες. Ωστόσο, αυτό σημαίνει επίσης ότι η μεροληψία της εκπροσώπησης των πολιτών έχει ισχυρό αντίκτυπο στις απαντήσεις σε όλες τις ερωτήσεις.

Κατά μέσο όρο, πάνω από το ένα τρίτο όλων των συμμετεχόντων απάντησαν σε όλες τις ερωτήσεις, με ιδιαίτερη έμφαση στις ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής (ερώτηση 1: 96%, ερώτηση 4: 90%). Δεν προκύπτει καμία σημαντική προτίμηση με βάση την ηλικιακή ομάδα, το φύλο ή τη χώρα διαμονής.

Οι απαντήσεις θεωρήθηκαν έγκυρες εκτός εάν ήταν εκτός πεδίου εφαρμογής (συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων που οφείλονται σε σαφώς εσφαλμένη κατανόηση) ή δεν εξέφραζαν γνώμη. Με βάση το δείγμα των πολιτών και την πλήρη ανάλυση των απαντήσεων των επαγγελματιών, οι επαγγελματίες έδωσαν ελαφρώς πιο έγκυρες απαντήσεις από ό,τι οι πολίτες (βλ. πίνακα (β) στο Διάγραμμα Α.1). Ενώ κατά μέσο όρο δύο στις τρεις απαντήσεις που δόθηκαν από πολίτες ήταν έγκυρες, τρεις στις τέσσερις απαντήσεις από επαγγελματίες ήταν έγκυρες.

Διάγραμμα Α.1

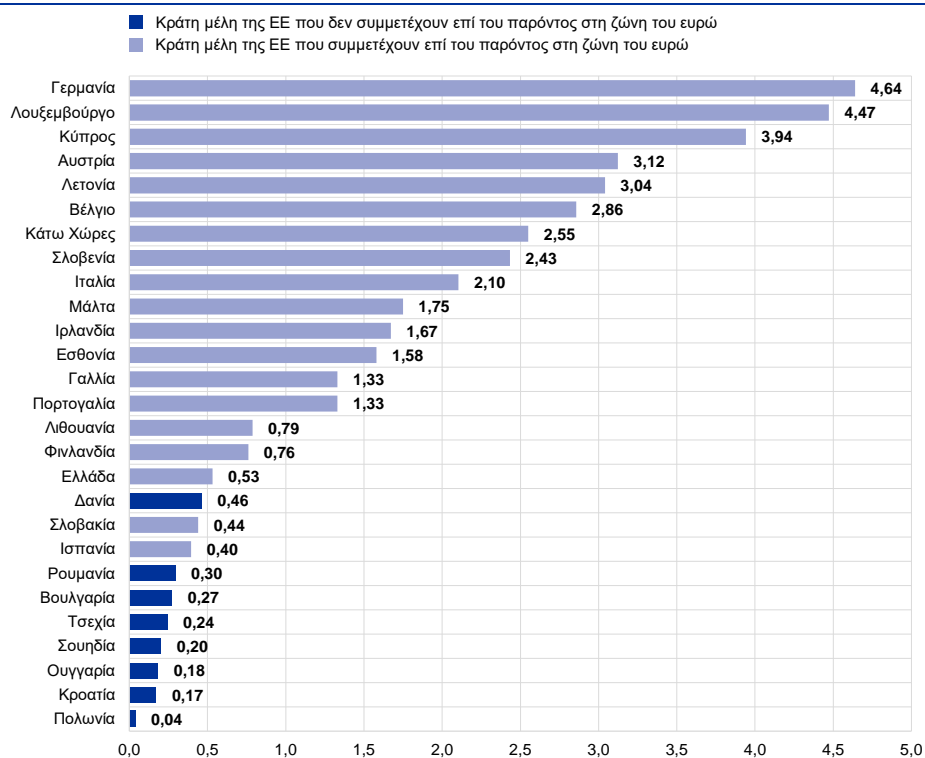
Συνολικός αριθμός απαντήσεων (πίνακας πάνω) και ποσοστό έγκυρων απαντήσεων (πίνακας κάτω) ανά ερώτηση

Πρόσθετα γραφήματα

Διάγραμμα Α.2

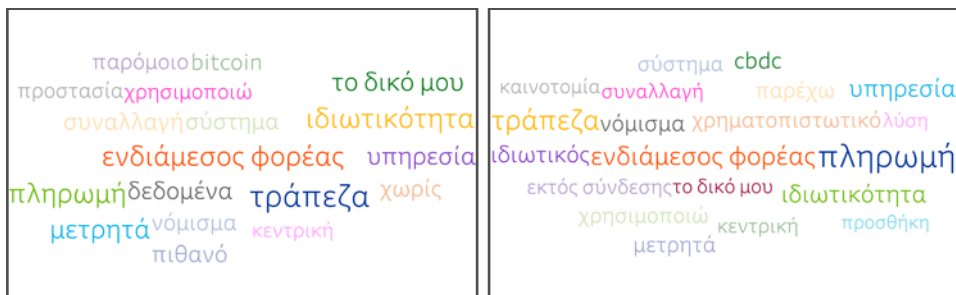
Αριθμός συμμετεχόντων ανά 100.000 κατοίκους

Διάγραμμα A.3

Λέξεις που χρησιμοποιούνται συχνότερα στις απαντήσεις σε επιλεγμένες ερωτήσεις

α) Ερώτηση 4: πολίτες (αριστερά) και επαγγελματίες (δεξιά)

β) Ερώτηση 8: πολίτες (αριστερά) και επαγγελματίες (δεξιά)

γ) Ερώτηση 10: πολίτες (αριστερά) και επαγγελματίες (δεξιά)

δ) Ερώτηση 17: πολίτες (αριστερά) και επαγγελματίες (δεξιά)

ε) Ερώτηση 18: πολίτες (αριστερά) και επαγγελματίες (δεξιά)

Σημείωση: Το μέγεθος των λέξεων υποδεικνύει τη συχνότητά τους.

Κείμενο της δημόσιας διαβούλευσης

Οι απόψεις σας για το ψηφιακό ευρώ

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες της ζώνης του ευρώ διενεργούν από κοινού αξιολόγηση για την εισαγωγή **ψηφιακού ευρώ**.

Το ψηφιακό ευρώ θα σχεδιαστεί ως ηλεκτρονική μορφή χρήματος κεντρικής τράπεζας προσβάσιμη για όλους τους πολίτες και τις επιχειρήσεις – ακριβώς όπως τα τραπεζογραμμάτια, αλλά σε ψηφιακή μορφή – η οποία θα τους επιτρέπει να κάνουν τις καθημερινές πληρωμές τους γρήγορα, εύκολα και με ασφάλεια. Το ψηφιακό ευρώ θα κυκλοφορεί παράλληλα με τα μετρητά, δεν θα αντικαταστήσει.

Στο πλαίσιο της τρέχουσας αξιολόγησης, θέλουμε να ακούσουμε τις απόψεις του κοινού και όλων των ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με τα οφέλη και τις προκλήσεις που παρουσιάζει η εισαγωγή ψηφιακού ευρώ και σχετικά με την πιθανή σχεδίασή του.

Το παρόν ερωτηματολόγιο χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος απευθύνεται στο ευρύ κοινό, ενώ το δεύτερο μέρος απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε εμπειρογνώμονες από τον χρηματοπιστωτικό κλάδο, σε εταιρείες τεχνολογίας και σε πανεπιστημιακούς. Εννοείται ότι οι συμμετέχοντες μπορούν να υποβάλουν σχόλια για οποιαδήποτε ερώτηση. Οι ερωτήσεις περιέχουν παραπομπές στις σχετικές ενότητες της **έκθεσης για το ψηφιακό ευρώ** που δημοσίευσε το Ευρωσύστημα, οι οποίες περιλαμβάνουν περισσότερα στοιχεία για τον ενδιαφερόμενο αναγνώστη.

Μετά την ολοκλήρωση της περιόδου διαβούλευσης, όλα τα σχόλια θα δημοσιευθούν στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ. Για περισσότερες πληροφορίες όσον αφορά την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των σχολίων, βλ. παρακάτω τη δήλωση σχετικά με την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Η άποψη των χρηστών

Θέλουμε να μάθουμε πώς θα χρησιμοποιούσατε το ψηφιακό ευρώ στη ζώνη του ευρώ. Θέλουμε επίσης να κατανοήσουμε τους τρόπους με τους οποίους το ψηφιακό ευρώ θα μπορούσε να συμπληρώσει τις υφιστάμενες μεθόδους πληρωμής που χρησιμοποιείτε. Οι απαντήσεις θα μας βοηθήσουν να σχεδιάσουμε ένα ψηφιακό ευρώ που θα καλύπτει τις ανάγκες ενός ευρύτερου συνόλου χρηστών.

Αριθ.	Ερώτηση
1	<p>Πώς θα κατατάσσατε, με σειρά σημασίας, τα χαρακτηριστικά που θα πρέπει να έχει το ψηφιακό ευρώ;</p> <p>(α.) Θέλω να μπορώ να το χρησιμοποιώ σε όλη τη ζώνη του ευρώ. (β.) Θέλω οι πληρωμές μου να παραμένουν ιδιωτική υπόθεση. (γ.) Θέλω να μπορώ να το χρησιμοποιώ με το έξυπνο τηλέφωνό μου και σε τερματικά πληρωμής. (δ.) Θέλω να μπορώ να πληρώνω ακόμα και αν δεν έχω σύνδεση στο διαδίκτυο ή σύνδεση ηλεκτρικού ρεύματος. (ε.) Θέλω να είναι εύκολο στη χρήση. (στ.) Θέλω να χρησιμοποιώ το ψηφιακό ευρώ χωρίς να πρέπει να καταβάλλω πρόσθετο κόστος. (ζ.) Θέλω να έχει τη μορφή συγκεκριμένης υλικής συσκευής. (η.) Θέλω να είναι ένα ασφαλές μέσο πληρωμής. (θ.) Θέλω οι συναλλαγές μου να ολοκληρώνονται αμέσως.</p>
1 υποερώτηση	Έχετε περαιτέρω σχόλια σχετικά με τη σειρά κατάταξης που επιλέξατε παραπάνω;
2	Προβλέπετε ότι θα υπάρξουν προκλήσεις όσον αφορά το ψηφιακό ευρώ που θα εμπόδιζαν εσάς ή άλλους να το χρησιμοποιείτε; Αν ναι, ποιες είναι αυτές;
3	<p>Ποια χαρακτηριστικά για τους χρήστες θα πρέπει να ληφθούν υπόψη προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το ψηφιακό ευρώ θα είναι προσβάσιμο για άτομα όλων των ηλικιών, μεταξύ άλλων άτομα που δεν έχουν τραπεζικό λογαριασμό ή άτομα με αναπηρίες;</p> <p>Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να ανατρέξετε στις Απαιτήσεις 2 και 12 της έκθεσης για το ψηφιακό ευρώ που δημοσίευσε το Ευρωσύστημα.</p>
4	<p>Για την ορθή λειτουργία του ψηφιακού ευρώ, μπορούμε να ακολουθήσουμε δύο κατευθύνσεις, εκ των οποίων η μία προϋποθέτει την ύπαρξη ενδιάμεσων φορέων για την επεξεργασία του και η άλλη όχι.</p> <p>Αν σχεδιάσουμε το ψηφιακό ευρώ χωρίς να χρειάζεται η συμμετοχή της κεντρικής τράπεζας ή ενδιάμεσου φορέα για την επεξεργασία κάθε πληρωμής, αυτό σημαίνει ότι η χρήση του ψηφιακού ευρώ θα προσομοιάζε με τις πληρωμές με μετρητά, αλλά σε ψηφιακή μορφή – θα μπορούσατε να χρησιμοποιείτε το ψηφιακό ευρώ ακόμα και χωρίς σύνδεση στο διαδίκτυο και έτσι θα προστατευόταν καλύτερα η ιδιωτική ζωή και τα προσωπικά δεδομένα σας.</p> <p>Η άλλη προσέγγιση προβλέπει τη σχεδίαση του ψηφιακού ευρώ με τη συμμετοχή ενδιάμεσων φορέων οι οποίοι θα καταγράφουν τη συναλλαγή. Αυτό το ψηφιακό ευρώ θα λειτουργούσε διαδικτυακά και θα προσέφερε περισσότερες δυνατότητες παροχής πρόσθετων υπηρεσιών σε πολίτες και επιχειρήσεις, δημιουργώντας ευκαιρίες καινοτομίας και πιθανές συνέργειες με τις υφιστάμενες υπηρεσίες. Για παράδειγμα, θα ήταν πιο εύκολη η ενσωμάτωση του ψηφιακού ευρώ στις υπάρχουσες διαθέσιμες ηλεκτρονικές τραπεζικές υπηρεσίες και εφαρμογές.</p> <p>Κατά την άποψή σας, ποιο από τα παρακάτω θεωρείτε πιο ελκυστικό; (επιλέξτε ένα):</p> <p>(α.) ψηφιακό ευρώ με έμφαση στην προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιείται εκτός διαδικτύου, (β.) ψηφιακό ευρώ με μεγαλύτερη δυνατότητα παροχής πρόσθετων υπηρεσιών, το οποίο εξασφαλίζει καινοτόμα χαρακτηριστικά και άλλα οφέλη για τους πολίτες και επιχειρήσεις, (γ.) έναν συνδυασμό και των δύο.</p> <p>Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να ανατρέξετε στις ενότητες 5.1.5 και 6.1 της έκθεσης για το ψηφιακό ευρώ που δημοσίευσε το Ευρωσύστημα.</p>
4 υποερώτηση	Έχετε περαιτέρω σχόλια σχετικά με την απάντησή σας στην παραπάνω ερώτηση;

Η άποψη επαγγελματιών από τους τομείς των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, των πληρωμών και της τεχνολογίας

Θέλουμε να μάθουμε τη γνώμη εμπειρογνομόνων που εργάζονται στον χρηματοπιστωτικό και τον τεχνολογικό τομέα, ώστε να μπορέσουμε να αξιολογήσουμε πώς η προσφορά ψηφιακού ευρώ θα μπορούσε να γίνει αποδοτικά και με ασφάλεια. Θέλουμε να βεβαιωθούμε ότι η σχεδίασή του δεν θα περιόριζε αθέλητα λύσεις βασισμένες σε πρωτοβουλίες του κλάδου και με σκοπό την παροχή πρόσθετων χαρακτηριστικών ή υπηρεσιών που θα μπορούσαν να ωφελήσουν τους πολίτες. Θα θέλαμε επίσης να καταλάβουμε ποιον ρόλο θα μπορούσατε να παίξετε εσείς ή ο οργανισμός σας στη διευκόλυνση ή την ενθάρρυνση της χρήσης του ψηφιακού ευρώ ως αποτελεσματικού συμπληρώματος στα μετρητά.

Αριθ.	Ερώτηση
5	<p>Ποιον ρόλο θεωρείτε ότι θα έχουν οι τράπεζες, τα ιδρύματα πληρωμών και άλλοι εμπορικοί φορείς στην παροχή του ψηφιακού ευρώ στους τελικούς χρήστες;</p> <p>Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να ανατρέξετε στις ενότητες 5.1.1 και 6 της έκθεσης για το ψηφιακό ευρώ που δημοσίευσε το Ευρωσύστημα.</p>
6	<p>Το ψηφιακό ευρώ μπορεί να επιπρέπει στις τράπεζες και σε άλλες οντότητες να παρέχουν πρόσθετες υπηρεσίες, πέραν των απλών πληρωμών, που θα μπορούσαν να ωφελήσουν τους πολίτες και τις επιχειρήσεις;</p> <p>Ποιες υπηρεσίες, λειτουργίες ή περιπτώσεις χρήσης πιστεύετε ότι είναι εφικτές και θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την ανάπτυξη του ψηφιακού ευρώ;</p> <p>Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να ανατρέξετε στην ενότητα 6 της έκθεσης για το ψηφιακό ευρώ που δημοσίευσε το Ευρωσύστημα.</p>
7	<p>Ποιες απαιτήσεις (αδειοδότηση ή άλλη) θα πρέπει να πληρούν οι ενδιάμεσοι φορείς προκειμένου να παρέχουν υπηρεσίες του ψηφιακού ευρώ σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις; Χρησιμοποιήστε ως βάση για την απάντησή σας το ισχύον ρυθμιστικό καθεστώς στην Ευρωπαϊκή Ένωση.</p>
8	<p>Ποιες λύσεις είναι οι καταλληλότερες για την αποτροπή της παραχάραξης και των τεχνικών σφαλμάτων, μεταξύ άλλων από πιθανούς ενδιάμεσους φορείς, ώστε να διασφαλίζεται ότι η ποσότητα ψηφιακού ευρώ που κατέχουν οι χρήστες στα ψηφιακά τους πορτοφόλια αντιστοιχεί στην ποσότητα που έχει εκδοθεί από την κεντρική τράπεζα;</p> <p>Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να ανατρέξετε στην ενότητα 6.3 της έκθεσης για το ψηφιακό ευρώ που δημοσίευσε το Ευρωσύστημα.</p>
9	<p>Ποιες τεχνικές λύσεις (σε επίπεδο υποδομής παρασκηνίου και/ή συσκευών) θα μπορούσαν να προαγάγουν χαρακτηριστικά παρόμοια με εκείνα των μετρητών (π.χ. προστασία της ιδιωτικής ζωής, χρήση εκτός σύνδεσης και δυνατότητα χρήσης από ευπαθείς ομάδες);</p> <p>Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να ανατρέξετε στην Απαίτηση 2 της έκθεσης για το ψηφιακό ευρώ που δημοσίευσε το Ευρωσύστημα.</p>
10	<p>Τι θα πρέπει να γίνει για να εξασφαλιστεί ο κατάλληλος βαθμός προστασίας της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τη χρήση του ψηφιακού ευρώ, λαμβανομένων υπόψη των απαιτήσεων σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες καθώς και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και της φοροδιαφυγής;</p> <p>Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να ανατρέξετε στην ενότητα 5.1.2 της έκθεσης για το ψηφιακό ευρώ που δημοσίευσε το Ευρωσύστημα.</p>
11	<p>Η κεντρική τράπεζα θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει αρκετά μέσα για να διαχειριστεί την ποσότητα ψηφιακού ευρώ σε κυκλοφορία (όπως ποσοτικά όρια ή τοκισμός με κλιμακούμενο επιτόκιο), διασφαλίζοντας ότι ο μηχανισμός μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής δεν θα επηρεαστεί από μετατοπίσεις μεγάλων ποσών χρήματος εμπορικής τράπεζας προς διακρατήσεις ψηφιακού ευρώ.</p> <p>Πώς αξιολογείτε αυτές και άλλες εναλλακτικές από οικονομική σκοπιά;</p> <p>(Τοκισμός με κλιμακούμενο επιτόκιο εφαρμόζεται όταν μια κεντρική τράπεζα ορίζει συγκεκριμένο επιτόκιο επί τηρούμενων υπολοίπων ψηφιακού ευρώ έως και προκαθορισμένο ποσό και χαμηλότερο επιτόκιο επί αντιστοιχών υπολοίπων άνω αυτού του ποσού.)</p> <p>Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να ανατρέξετε στις ενότητες 3, 5.1.3 και 5.1.8 της έκθεσης για το ψηφιακό ευρώ που δημοσίευσε το Ευρωσύστημα.</p>
12	<p>Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος να εξασφαλιστεί ότι ο τοκισμός με κλιμακούμενο επιτόκιο δεν επηρεάζει αρνητικά τη χρησιμότητα του ψηφιακού ευρώ, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας χρήσης του εκτός σύνδεσης;</p> <p>Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να ανατρέξετε στην ενότητα 5.1.8 της έκθεσης για το ψηφιακό ευρώ που δημοσίευσε το Ευρωσύστημα.</p>
13	<p>Αν το ψηφιακό ευρώ υπόκειται σε όρια ως προς τα τηρούμενα υπόλοιπα, ποιος θα ήταν ο καλύτερος τρόπος ώστε να επιτρέπεται η αυτόματη μεταφορά εισερχόμενων πληρωμών πάνω από το όριο αυτό στον ιδιωτικό χρηματικό λογαριασμό του χρήστη (π.χ. σε λογαριασμούς σε εμπορική τράπεζα) χωρίς να επηρεάζεται η εύκολη διενέργεια και λήψη πληρωμών;</p> <p>Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να ανατρέξετε στην ενότητα 5.1.3 της έκθεσης για το ψηφιακό ευρώ που δημοσίευσε το Ευρωσύστημα.</p>
14	<p>Ποιος θα ήταν ο καλύτερος τρόπος να ενσωματωθεί το ψηφιακό ευρώ στις υφιστάμενες λύσεις/στα υφιστάμενα προϊόντα τραπεζικών εργασιών και πληρωμών (π.χ. τραπεζικές εργασίες σε σύνδεση με το διαδίκτυο και μέσω κινητών συσκευών, συστήματα εμπόρων); Ποιες πιθανές προκλήσεις πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη σχεδίαση των τεχνολογικών παραμέτρων και των προτύπων του ψηφιακού ευρώ;</p> <p>Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να ανατρέξετε στην ενότητα 6.2 της έκθεσης για το ψηφιακό ευρώ που δημοσίευσε το Ευρωσύστημα.</p>
15	<p>Τι χαρακτηριστικά θα πρέπει να έχει το ψηφιακό ευρώ για να διευκολύνει τις πληρωμές μεταξύ διαφορετικών νομισμάτων;</p> <p>Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να ανατρέξετε στο Σενάριο 6, Ενότητα 2.2 της έκθεσης για το ψηφιακό ευρώ που δημοσίευσε το Ευρωσύστημα.</p>
16	<p>Θα πρέπει η χρήση του ψηφιακού ευρώ εκτός της ζώνης του ευρώ να περιορίζεται και, αν ναι, με ποιον τρόπο;</p> <p>Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να ανατρέξετε στην Απαίτηση 13, Ενότητα 3 της έκθεσης για το ψηφιακό ευρώ που δημοσίευσε το Ευρωσύστημα.</p>
17	<p>Ποιες λύσεις λογισμικού και υλικού (π.χ. κινητά τηλέφωνα, υπολογιστές, έξυπνες κάρτες, φορητές συσκευές) θα μπορούσαν να προσαρμοστούν για το ψηφιακό ευρώ;</p> <p>Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να ανατρέξετε στην ενότητα 6.2 της έκθεσης για το ψηφιακό ευρώ που δημοσίευσε το Ευρωσύστημα.</p>

© Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, 2021

Ταχυδρομική διεύθυνση 60640 Frankfurt am Main, Germany
Τηλέφωνο +49 69 1344 0
Δικτυακός τόπος www.ecb.europa.eu

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς, εφόσον αναφέρεται η πηγή.

Για την ορολογία, μπορείτε να συμβουλευθείτε το [γλωσσάριο της ΕΚΤ](#) (διαθέσιμο μόνο στα αγγλικά).